

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyitólír sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, január 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Ének a lóvasutról.
- Az új bizottságok.
- A Polgári Takarékpénztár mérlege.
- A robogó ferradalom.
- Cserecsnyés és Hervay.
- Díszkutak Aradon.
- Vihar a közgyűlésen.
- Műbőr-gyár Aradon.
- Censura a színházban.
- Aradi színház Vácárhelyen.
- Az álszakállas orvósok.
- A városi parlamentből.
- Frielle Kornélia nászutom.
- Aradváros közgyűlése.
- Egy énekesné regénye.
- Fejérváry Récsben.
- Tárcs: A kőoroszlán. Írta: Sas Ede.
- Csarnok: Egy csodálatos asszonyról.
Írta: Barta Lajos.

Ének a lóvasutról.

Arad, január 10.

(Travestálása Reicher Károly városi tisztifőgyőrség azon jelentésének, amelyet a mai közgyűlésen tett a várost terhelő szerződésekről, illetve ezen jelentés azon részének, amely az aradi közuti vaspálya és téglagyárat illette.)
Kezdetben vala a lóvasut. Régen, a mikor csak Pesten jártak sinen járó tramvájok, meg a pozsonyiakat vitte ilyen a Dunától a város közepéig, meg vissza. Az aradiak igen fenn voltak ezzel az újsággal. Mondták is a polgárok sörnél s egyéb, a közügyekre hangoló italok mellett: „Csak nem maradunk mi el a fővá-

rostól?” A lap pedig cikkelyt írt, amely homlokán ezt a címet viselte: *Ugrás a nagyvárosi niveau felé.*

Az évek azonban multak. A kocsikat vontató lovak közül a tizedik-huszedik nemzedék dőlt ki, s a lóvasuti szekerekről az új, meg új zöld festékekkel való kendőzés se tudta eltüntetni a rokkantság jeleit. Az emberek a régi megfontolt élet helyébe a századvég ideges sietését szokták meg és lassunak találták azt a méltósággal teli menetet, amelyben a tisztos, öreg tramvájok a pályaudvartól a Széputca végezetéig haladtak. E közben pedig más, kisebb városokban — a melyekkel eddig a világért se hagytuk volna magunkat összehasonlítani! — a türelmetlenség odáig jutott, hogy villamos vasutat építettek. Nálunk pedig csak lóvasut maradt.

Hát egyszer a Ganzék unokaöccse, a Tröszt nevű ifju azt ajánlotta a városnak, hogy ő villamos vasutat épít, pesti módra: sebesen járó és modernet, amelyektől tiszta élvezet leszen a polgárok magukat agyongázoltatni. Alig, hogy ezt hírül vette a téglagyárral sulyosított aradi közuti vasut-társaság, nosza sietvést futott a városhoz. Hogy ő is megcsinálja a villamos vasutat: mért kérnék azt mástól? S még él az emléke az Arad csatakepei közé való nagy harcnak, a mikor összeroppantak a Tröszt kelevézei és a Közuti vasut alabárdjai; de ne idézzük fel azokat porlepert multjokból. A

harc vége az lett, hogy a város a villamos vasutat a Közutinak adta, — a minek zálogául az lerakta a villamos vasut sineit. E sineken azonban csak a lóvasut maradt, s az új villamos sinekbe barátságos illeszkedtek a régi, viharvert, lófogatu trámvájok.

Dobsa Lajos írja Beszélyei Osszegyűjtött Kiadásában, hogy mikor a vetélytársat kikosarozták, akkor a másik kérő sem lesz már olyan epedő. A Közuti vasut is másként dudált, amikor egymaga ült a nyeregben. A város biztatta: nos, látni vágyunk végre azt a villamos vasutat! De a közuti vasut huzalkodott. Hogy nem úgy, hanem emigy, nem olyaténképen, hanem emilyenformán, nem azzal, sem emezzel, hanem a nélkül, s amazoknak hijával gondolta. S mikor a város, mint a hoppon maradó aggleány, a legszerényebbre szabta vágyait és minden feltétellel elfogadásával unszoló szóval igenre a közuti vasut társaságot: az végre igent mondott. Gondja volt azonban arra, hogy felsőbb helyen az ő kényszeredett igénye komolyan ne vétessék. A házassági szerződést, amely a villamos vasut születésének lett volna az alapja, a felsőbb hatóság nem hagyta jóvá. A lóvasut maradt, maradt.

Miközben az újabb tárgyalások ezüst szálakat loptak Varjassy Lajos barna fűrteibe, egy alsó-büdszent-szaniszloi küldöttség jött valamijáratban Aradra. A pályaudvartól pedig bevonulóban, azt mondta a küldöttség

A kőoroszlán.

Írta és a Kölcsey-egyesület zsűriján fölolvasta:
Sas Ede.

Azzal a férfias kijelentéssel kell kezdenem, hogy *A kőoroszlán*, amelyet a fölolvastás sokatigérő címének fölirtam, voltaképpen nem ennek a történetnek a címe, amit most el akarok mondani. Ebben a történetben az állatok büszke királya sem elevenen, sem kőből kifaragva nem szerepel. A kőoroszlán, kérem, egy egészen más irodalmi alkotásomnak a címe, amelynek az a nevezetessége, hogy soha nem írtam meg, mégis legnagyobb sikeremet arattam vele.

Mindenekelőtt bemutatnom önöknek a sáromládi tűzoltó egyesületet, amely egyike a téren a vidék legtekélyesebb kulturintézményeinek. A sáromládi tűzoltó egyesület nagy és nemes hivatást teljesített, mert a városkában egymást érték a tüzesetek, aminek egy gonosz gyújtogató volt az oka. Egyszer aztán nagy veszedelem fenyegette a sáromládi tűzoltóságot. A gyújtogatót elfogták és attól lehetett tartani, hogy több évi feyházra ítélék. A tűzoltó egyesület átlátta, hogy ez az ítélet gyökerében támadná meg az ő intézményüket, mert ha nem lesz gyújtogató, nem lesz tűz és akkor ők egyszerűen fölöslegessé válnak a földön. Lehozatták hát a fővárosból a leghíresebb kriminálistát, akinek ragyogó ékesszólásával sikerült a gyújtogatót az igazságszolgáltatás karmalából

kimenteni. A felmentő ítélet után a tűzoltók ismét nyugodtan alhattak.

A sáromládi tűzoltó egyesület mostanában fényes ünnepre készült; nagyérdemű elnökének ötvenes jubileumára. Habarnak Mihály ur a S. O. T. E. elnöke, teljesen hivatása magaslatán álló férfiu volt: tudta, hogy mivel tartozik annak a díszes állásnak, melyet polgáriársai bizalmából elfoglalt. Mikor a vészharang megkondult: szent Flórián buzgó apostola azonnal otthagyta a dolgát virágzó péküzletében és harsány hangon kiáltott a feleségére:

— Asszony, a Ferencz József-kabátomat!
Azzal szaladt a közeli borbély műhelybe és ha sokan voltak, lázasan sürgette a mestert:

— Hamar, hamar! Borotváljon meg engem soron kívül, mert ég a fűrészmalom!

Egyszer egy künszülött (ad nottam: benszülött) megkérdezte tőle:

— Hogyan? Ön a tűzoltóság feje és előbb borotválkezik, mielőtt a tűzhöz futna?

Habarnak Mihály fölényes mosolylyal nézte végig az eükelő idegent:

— Hja; én tudom, mi az illendőség. A tűznél rendszeren a polgármester is megjelenik, hát én csak nem állíthatok oda ilyen borotvas pófával?

Képzeltetjük, hogy ilyen elnök jubileumára mekkora lelkesedéssel készültek a tűzoltás bajnokai. Rendkívüli közgyűlést tartottak, amelyen egyhangú lelkesedéssel határozták el, hogy az ünnepies alkalomra megfeste-

tik nagyérdemű vezérük arcképét, még pedig olajban. Az olaj különösen imponált az egyesület tagjainak: ezzel a szó szoros értelmében olajat öntöttek a lelkesedés tüzeire. Kisült azonban, hogy az arcképhez meg van a kellő lelkesedés, de nincs meg a kellő töke, mert mint hazánk minden kulturális intézménye: anyagilag a sáromládi O. T. E. is szűkölködött. Ekkor tette egy taláékony elme azt az indítványt, hogy rendezzenek a költségek fedezésére hangversenyt és táncmulatságot. Az eszme gyújtott a tűzoltók körében. De a hazafias indítvány azért ellentmondással találkozott, mert egy izgága ember felpattant:

— Kérem én a hangversenyt pártolom, de azt tartom, hogy a jövedelmét ne az elnök ur arcképének lefestésére, hanem egy fecskendő beszerzésére fordítsuk. — Hiszen tudvaló, hogy fecskendőnk nincsen és tüzesetek alkalomával vedrellel hordjuk a vizet!

No hiszen, támadt nagy vihar erre a szavakra! Kis hijja, hogy ki nem dobták az indítványozót, ki olyan ostobasággal állott elő, hogy egy tűzoltó egyesületnek előbb való a fecskendő, mint az elnöke arcképének lefestése. Az obstruálót kigolyózták a tűzoltó társaság tagjai sorából, s nyomban hozzáláttak a nagyszabásu mulatság előkészítéséhez, kiküldvén a megfelelő fő és albizottságokat. Nos, a fejlemények e pontján kezdek én is szerepelni a sáromládi tűzoltó egyesület annaleséinek írásában, tudniillik tüzfényes lapjain. Mert a hangversenyrendező bizottság azzal a meghívással

vezetője: „Hát kegyedéknél még lóvasuti bárkák vannak? Lám, mi már villamoson üdülünk.“ Megszégyelte nagyon ennek miatta magát a város, egész ötvenkétezer-nyi létszámában. Egy vágy nyilalt a városra keresztül: meg kell csinálni a villamos vasutat, ha minden kötél szakad is.

S jött a mentő gondolat. Meg kell venni a lóvasutat; a fáját fölögetni, vasalását eladni ócskavasnak, lovait pedig elküldeni Budapestre a ló-mészárszékra, hogy hizzék attól a főváros szegény népe. Annak utána pedig építse föl maga a város azt a szerencsétlen, viszontagságos villamos vasutat. S a közuti vasut pedig azt mondta: Mért ne, jó pénzért? Beesületes áron még az orosz princ meyezertes bölcsője is eladó, nemcsak a lóvasut. S megkezdődtek az alkuvások; azonban a lóvasut akkora árt kért, hogy az alkuból nem lett semmi s a lóvasut maradt, újra maradt.

Most tehát azon állana a dolog, hogy mégis a téglagyárral nehezült közuti vasut-társaság csinálja meg a villamosat. De a lóvasut csak marad, marad. Olyan furcsája ez a természetnek, mint a macska, amelyet bárhogy dobunk le, mindig a talpára esik. Akár mások akarják a villamos vasutat építeni, akár maga a Közuti, akár adnak neki koncessziót, akár nem, akár megveszi a város, akár nem, akár halad a technika, akár nem: egy a holt bizonyos, hogy a lóvasut marad, s utolsó Mohikánja leszen a régmúlt századok ezen forma járóműveinek.

A predestinációba való megnyugovás-kép, csöndes mélabuval türi már a város ezt, és sürgetni sincs kedve a villamos vasutat. A behegedő sebeket csak Reicher Károly tiszti ügyvivő — ej! ügyészt akarók mondani — szaggatja föl évente, amikor a közgyűlésnek jelentést tesz. S megjelenik, amint ma is megjelent a közgyűlés sorrendjén ez az elbuvó pont:

21. A tiszti ügyész jelentése a város közönségét érdeklő jogok és kötelezettségek megnyitja és megszünteti tárgyában.

Ej, — sohase lesz „megnyitja“ a város jogainak és „megszünteti“ a város kötelezettségeinek, amikor a vállalatokról van szó!

Az új bizottságok.

(Aradváros közgyűléséből.)

— Az Aradi közlöny tudósítójától. —

Arad, január 10

Aradváros törvényhatósági bizottsága ma délután tartott közgyűlésének jó ideje az egyes szakbizottságok ujjaalakításával telt el. Azoknak helyét, akik a múlt év végével kimaradtak a törvényhatóságból, be kellett tölteni az új városatyákkal, azonkívül meg kellett alakítani a lóvasutó bizottságot, az igazoló választmányt és a sorozó bizottságot, mivel e három bizottságnak lejárt a mandátuma. Az ujjaalakítás munkája azért tartott sokáig, mert az ellenzék nem fogadta el a tanácsnak az iskolaszék tagjaira vonatkozó előterjesztéseit, hanem szavazást követelt; a szavazásnál azután be is hozta a maga jelöltjeit.

Az új bizottságok így alakultak meg:

Lóvasutó bizottság: elnök: Szalay Antal, jegyző: Vannay Gyula tb. főjegyző, a főispán által kinevezett tagok: Nikollts Géza, Szántay Béla, Odray Antal és Egry Gyula állatorvos.

Igazoló választmány: a főispán *Robitsék* Agoston dr. nevezte ki elnökkel, tagokkal pedig Tolnai János dr., Rosenberg Miksa dr., Vajda István dr., a közgyűlés által megválasztott tagok: Barabás Béla dr., Mülek Lajos dr. és Nagy Sándor dr.

Sorozó bizottság: elnök: a polgármester, helyettes elnök és előadó: a főjegyző, orvos: Tisch Mór dr. tb. főorvos, jegyző: a katonai előadó, tagok: Domonkos Lajos, Don Konstantin, Blaskovics Antal és Török Márton.

Az iskolaszék tagjaiul, a kimaradt Illés Zsigmond, Nikolics Döme, Remetey F. Károly, Simay István és Walder Gyula helyett, a tanács öt új tagot javasolt. *Barabás Béla* a javaslattal szemben Somló Ármán dr., Kossuth Pál, Wadowszky Gusztáv, Sebessy Ferenc és Steigerwald Alajos megválasztását ajánlotta s egyúttal a szavazás elrendelését kérte. A szavazás ered-

ménye az volt, hogy az ellenzék cédulája győzött. E szerint az iskolaszék új tagjai a következők lettek: Wadowszky Gusztáv 76, Kossuth Pál 74, Steigerwald Alajos 59, Sebessy Ferenc 57 és Somló Ármán dr. 51 szavazattal.

Arvie-bizottság új tagjai: Bene Gyula, Nikolics Sándor, Kossuth Pál, Inokai Tóth Lajos, Szántay Béla, Avarly Imre és Kernács Lajos; kimaradtak: Walder Gyula, Don Konstantin, Krenner Vilmos, Illés Zsigmond, Bozsik György, Nikolics Döme és Turay András.

Egészségügyi bizottság új tagjai: Avarly Imre dr. és Czukor László; kimaradt: Groszmann Jakab dr.

Építészeti bizottság új tagjai: Nikollts Sándor, Fritz József, Angel István dr.; kimaradtak: Bozsik György és Frik József.

Gazdasági szék új tagjai: Oravetz Miklós, Kossuth Pál, Kernács Lajos, Czukor László, Adler Andor, Glück Zsigmond, Mairovitz Mór; kimaradtak: Bozsik György, Lusztig Ármán, Tenner Lajos, Weisz Sándor, Gebhart István, Madarász Antal, Tagányi István.

Közeledési bizottság új tagjai: Steiner Ferenc, Kossuth Pál, Bene Gyula, Angel István dr.; kimaradtak: Tenner Lajos, Krenner Vilmos, Illés Zsigmond.

Jogügyi bizottság új tagja: Rosenberg Miksa dr.

Világítási bizottság új tagjai: Czukor László, Török Márton; kimaradtak: Weisz Sándor, Tenner Lajos.

Népnevelési bizottság új tagjai: Kovács Vince, Somló Ármán dr.; kimaradtak: Simay István, Illés Zsigmond.

Pénzügyi bizottság új tagjai: Steiner Ferenc, Weisz Dávid, Adler Andor, Kossuth Pál, Weisz Márk, Czukor László; kimaradtak: Remetey F. Károly, Tagányi István, Tenner Lajos, Gebhart István.

Parti bizottság új tagjai: Kossuth Pál, Mairovitz Mór; kimaradtak: Bozsik György, Walder Gyula.

Pénztárvizsgáló bizottság új tagjai: Kossuth Pál, Vass Mátyás, Inokai Tóth Lajos, Nikollts Sándor, Hoffmann Antal, Török Márton, Schauer Ádám.

Fark bizottság új tagja: Tisch Mór dr., kimaradt: Walder Gyula.

Szegényügyi bizottság új tagja: Inokai Tóth Lajos.

Vámkezelő és ellenőrző bizottság új tagja: Adler Andor.

Fogyasztási adókezelési bizottság új tagja: Adler Andor, kimaradt: Simay István.

Arvahi igazgató választmány új tagja: Kovács Vince, Kossuth Pál, Tisch Mór dr.,

tisztelt meg, hogy én is vegyek részt a kultúra ez ünnepén egy felolvasással. Nem tudtam ellentánni a küldöttek ostromának és megígérttem a közreműködést.

— És mi lesz a felolvasás címe?

Kitekintettem az ablakomon. Lakásom a Dunaparttra néz. Felém ásitottak a Lánchíd kőoroszlánja. Istenem, hátha a kőoroszlánról tartanék felolvasást? Az ártalmatlan bestia nem tud rajtam bosszút állni, ha a felolvasásommal esetleg kompromittálom.

— Mi lesz a címe? — mondtam a küldötteknek. — Hát a *kőoroszlán*!

A cím általános helyesléssel találkozott. Gondolták, hogy ezzel a munkámmal is be fogom mutatni a kőoroszlán körmeimet. — Érthető hát, hogy az ünnep előestéjén zajos ovációval fogadtak a sáromládi vasuti megállóhelyen. A tűzoltó-egyesület elnöke tisztelemre nagy vacsorát rendezett, amelyen jelen volt az egész intelligencia. Mondanom sem kell, hogy másnap virradtig oly buzgón munkálkodtunk a hazai bortermelés föllendítésén, mintha csak a Bácskában volnánk. Ott is arra a tapasztalatra jutottam, hogy rágalom az, hogy a hármass hegy országában csak a Bácskában tudnak inni. — Magyarországon hála Istennek, még az egész vidéken tudnak. Ezzel a hazafias örömmel hajtottam fejemet párnáimra, amelyekről e szavakkal riasztottak föl:

— Nagyságos ur, tessék felkelni, kezdődik a felolvasás! A nép kíváncsi a kőoroszlánra!

Mi a títár? Hát én másnap estig aludtam? S a nép már tombol és kívánja a kőoroszlánt!

— Kétségbeesve vakartam körül az üstökömet, mert igazán nem tudtam, hogy fogom én ma

este ezt a nemes vadat bemutatni. En ugyanis anélkül szállottam vonatra, hogy felolvasásomból egy vakarintást is megírtam volna. Gondoltam, hogy a szűz vidék hangulata meghit és odalenn annál sikerültebben megírom legújabb remekemet. De hát az író tervez és a sáromládi intelligencia végez. Rettenetes dolog! Ime, azt gondoltam, hogy a kőoroszlán nem tud bosszút állani és már is bosszút állott rajtam, amiért visszaíttem a becsületes nevével.

Igazán nem tudom, hogy jutottam a hangverseny-terembe, mely pompásan fel volt díszítve és zsufolva volt a város és a környék legjobb leányaival és asszonyaival. Mindenki nek a szeme rajtam csüggött; száz meg száz ember égő türelmetlenséggel várta tőlem a kőoroszlán érdekfeszítő történetét, megrázó drámáját. Egyetlen mentő gondolatom az volt, hogy hátha a pillanatban tűz ütne ki? A tűzoltó-egyesület akkor mindjárt elszaladna a veszedelem színhelyére és vége volna a felolvasásnak. De aztán kiábrándultam ebből a reménységemből is. Annyira már megismertem a sáromládi tűzoltó-egyesületet, hogy bizonyosra vettem, hogy ha négy sarkán kigyullad is a város: most ők ugyan nem mennek innen egy tapodtat sem. Csak nem bajlódik a tűzoltó-egyesület a jubileum napján holmi tűzoltással?

El kellett készülnöm a legborzasztóbbra, hogy odacipelnék a felolvasó-asztalhoz. Kétségbeesve fohászkoztam a fantázia tündérlányához: valósággal hajánál fogva huztam a Muzsát, de hiába! Forgott velem az egész terem: minden sarkából ezer meg ezer kőoroszlán bámult merev szemmel reám. Pedig lett volna időm akár egy egész regényt is kieszelni bőven. Mert

a hangverseny ugyan sokáig tartott. A tűzoltók dalárdája után ének, zoogora, hegedű, brácsa, gitár, meg a jó ég tudja, miféle hangszer következett. Soha ilyen muzsikális várost, mint ez a Sáromlád! Legvégül a járásbíró ült a felolvasó asztalhoz s részleteket olvasott föl öt-felvonásos, verses tragédiájából, melyben annyi embert küldött mindenféle erőszakos módon a másvilágra, hogy a temetésrendező, aki mellett ült, reszketett a vágytól: vajha ott volna az ő üzlete, ahol ez a dráma lejátsszódott! Éjfél felé járt az idő: de a járásbíró még mindig olvasott. Ekkor az egyik szomszédom föllélekzett:

— No, nemsokára vége lesz. — mondotta. — Most ölték meg a tragédia utolsó szereplőjét!

— Dehogy is! — hangozott a felelet. — Hát nem hallotta, hogy a drámának az a címe: *Alk kétyszer halnak meg*... A járásbíró még egyszer megöli a tragédia összes szereplőit s csak akkor lesz vége a darabjának!

Én nem bántam volna, ha a járásbíró darabjának az is a címe: *Alk háromszor halnak meg*... De így csak kétszer halatja meg a hőseit, — s ekkor sorra került a hangverseny kiúja: én. A hideg veríték csorgott rólam, amikor a felolvasó asztalhoz ültem. Végignéztem a társaságon: s ekkor egy ötlet villant meg a fejemben. Láttam, hogy a szerencsétlen áldozatok már a pokolra kívánnak minden felolvasót: vacsorázni, kártyázni; a lányok pedig táncolni akarnak. Hát én csak annyit mondtam:

— Tisztelt hölgyeim és uraim! Mivel az idő már nagyon előrehaladt, engedjék meg,

kimaradtak: Simay István, Remetey F. Károly, Walder Gyula.

Amennyiben egyes városatyák még föl akarják vétetni magukat valamelyik bizottságba, ezt a szándékukat közölniök kell a polgár-mesterrel, akinek a mai közgyűlés felhatalmazást adott arra, hogy a jelentkezőket pótlólag fölvehesse.

A Polgári Takarékpénztár mérlege.

(Közgyűlés előtt.)

Arad, január 10.

Közgazdasági életünkbe január hava hozza a legnagyobb érdeklődést, a legerősebb lüktetést. Ebben a hónapban jelennek meg pénztázeink mérlegei, melyek tiszta képét tárva fel a múlt esztendő közgazdasági tevékenységének, nem egy irányban befolyásolják a folyó év közgazdasági helyzetének kialakulását. Pénztázeink közül a *Polgári Takarékpénztár* adja először közre a mérlegét és folyó hó 21-ére a *közgyűlést* is meghirdette már.

A zárszámadások ezen gyors közlése is jellemzi ezen intézetnek agilitását, mely az ügykezelés és a vezetés minden voralán megnyilvánult s amely rövid időn belül a leghatalmasabb vidéki pénztázelemek sorába emelte a *Polgári Takarékpénztárt*. Mai számunkban közöljük ezen takarékpénztár mérlegét. Amint az imponáló számtömegeket — minden üzletág ezen kiváló fokmérőit — vizsgáljuk, önkéntelenül is szemünkbe ötlék, hogy a *Polgári Takarékpénztár* reaktiválásától számított rövid négy év alatt mily hatalmasan fejlődött minden üzletágban.

Hogy a legutóbbi mérleg fényes eredménye még tisztábban álljon az érdeklődő közönség előtt, nem tartjuk feleslegesnek megemlíteni, hogy többek között:

	1901. dec. 31-én a reaktiváláskor	1905. dec. 31-én
a betétek álladéka	304180 20 K.	3520782 01 K.
a váltók	86454 24 K.	4579856 64 K.
a kölcsönök	4199288 89 K.	4723504 23 K.
az alaptőke	800000 — K.	1800000 — K.
a tartalékalap áll.	6000 — K.	504000 — K.

és az összes tartalékok most kb. 700 000 koronát tesznek ki.

Nem kell azonban számadatokra támaszkodni

hogy felolvasásomat egy más alkalommal tartsam meg. Most menjünk vacsorázni és táncolni!

A hatás óriási volt.

A lányok szeméből hálás mosolygás villant felém. Viláros bravó- és éljen-kiáltás zúgott fel az egész teremben. S az óvások nem szüntek meg az egész éj folyamán. A vacsora alatt a legtöbb tőzstban engem ünnepeltek. A járásbíró majdnem követte mérgében az összes hőseit a halálba, hogy ő három álló óra hosszán olvasson föl és én rá mégis több poharat kocintanak!

S azután máshova is vittek engem felolvasni. Mindig arra kértem a rendezőseget, hogy csak jó hosszú műsort csináljanak és engem tegyenek utolsó pontnak. Ilyenformán óriási sikereket arattam a Kőoroszlánal, mely meg sem született soha. Valóságos körutat tettem vele az országban: s azt tapasztaltam, hogy mindenütt hálás örömmel fogadják azt a felolvasót, aki felolvasását nem tartja meg.

Csak akkor jöttem zavarba, amikor a sáromládiak azt írták, hogy szavamon fognak és újra meghívják felolvasni, amint megígérttem. De ettől a veszedelemtől megmentett a végzet. A sáromládi gyűjtőző bácsi jól megérdemelt nyugalomba vonult: vett egy kis házacskát, kertecskét és ott élte le becsületben hátralevő idejét. Ez aztán végzetes csapást mért a tűzoltó-egyesületre: csakugyan feleslegessé váltak és fel is oszlottak. Így hát mindvégig adósa maradtam az irodalomnak a Kőoroszlánal.

codnunk. A Polgári Takarékpénztár fejlődése, virágzása közismert. Ez a reaktivált intézet a magyar közgazdaság, a magyarországi pénztázelemek történetében páratlanul áll. A köztázelemek egy teljesen elveszettnek vélt részét adta vissza rendeltetésének és működése évről-évre feltűnően nagyobbodó sikereket ér el. Es ezeknek a sikereknek országos közgazdasági jelentősége van, melyek városunk közgazdasági érdekeinek szűkebb keretét bár túllépve, ép Arad pénzügyi hírnevét állították helyre az országban, sőt — a Polgári Takarékpénztár zálogleveleinek nagy kelendőségét tekintve — a magyar papírok jó hírnevét a külföld előtt is.

Az elért fényes eredmények létrehozatalában része van a közönség érdeklődésének és támogatásának is, de az oroszánrészt az igazgatóságot illeti, mely fáradságot nem ismerő agilitással, de körültekintő, böcs gondossággal is évről-évre erősíti sikereiben és szilárdágban, megbízhatóságban a Polgári Takarékpénztárt, ezt a minden ízében előkelő pénztáze tünket.

Díszkutak Aradon.

(A Salacz-park szépítése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 10.

Ama sok panaszszal szemben, hogy Aradon semmi gondot nem fordítanak a város szépítésére, mest érdekes és megszivielendő terv merült fel, melynek kivitele minden valószínűség szerint már csak hónapok kérdése. Arról van szó, hogy Aradon egyelőre két díszkutat állítsanak fel, amelyek közül az egyik a Salacz-parkba, a másik pedig valamelyik forgalmasabb tőrré kerül.

A díszkutat felállítása nagy mértékben emelné a város, illetve az illető terek külső szépségeit. A felvidéki nagyobb városok közt alig van egy-kettő, melyben ilyen közkutak ne volnának. Budapesten több is van és most készül az a legújabb díszkut, melynek művészi szobrai a *János vitéz* egy jelenetét ábrázolják. Aradon természetesen nem ilyen drága dolgokra gondolnak: arra a városnak nem igen van pénze.

A tervbe vett díszkutat az aradi állami fa- és fémipariskola készíti *Jankó Gyulának*, az ötletes és nagytehetségű iparművész-tanárnak tervei után. Egy terméskőből, vagy cementből készülő kutfedél körül kovácsolt vasból művésziiesen kidolgozott házikó lenne a díszkut. A házikó rácsozatából nyulnának ki a csapok, amelyekből állandóan folyna a víz az e célra készített medencébe. Az első ilyen mintájú kutfedél már el is készült s ceupán felállítását várja. Terv szerint ez a *Salacz parkba* kerül, fenyőfák közé: ehez képest ez egésznek karcsu és nem tulságosan nagy alakja van.

Maga a város törvényhatósága még nem határozott ugyan a díszkutat felállítását illető leg, de szinte biztosra vehető, hogy az már a legközelebbi közgyűlések egyikén megtörténik. Erre annál is inkább lehet számítani, mert a fa- és fémipariskola a díszkutat a művészi tervezet s a kidolgozási munkálatok díjainak megtérítése nélkül, egyedül a nyers vasanyag árának megtérítéseért akarja a városnak átengedni. Ily módon egy díszkut 200—300 koronájába kerülne Aradnak.

Mihelyest a város a Salacz-park számára készített díszkutat megveszi, azonnal hozzáfognak egy másiknak készítéséhez. Ez vagy a *Boros Béni tőrré*, vagy a *Tőkőly-tőrré* kerül, aszerint, amint az elhelyezést a város szakemberei alkalmasabbnak fogják itélni.

A robogó forradalom.

(Vasutak a lázadók kezén.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 10

Oroszországban ma is csak az a jelző, ami az utolsó években volt: pusztítás, vérengzés, gyilkosság, orvtámadás, lázadás, felkelés, egyszóval vérengző forradalom: a különbség ebben a folyton egyformának maradó s mégis oly iszonyuan változatos programban az, hogy ezt a vérengzést ma a munkások, holnap a parasztok, holnapután meg a nihilisták követik el. Legujabban az a hír, hogy a felkelőkkel folytatott harcok alatt a katonák követnek el ily vérengzéseket. Félhivatalosan rendesen meg szokták ugyan cáfolni az ily táviratokat, de azok valóságához alig férhet kétség.

Különben az orosz mérvadó körök most leginkább azon buzgólkodnak, hogy a távol keleten folyt háboru alatt közreműködött csapatokat minél hamarabb visszarendeljék, annál inkább, mert azok magatartásáról se valami megnyugtatók az érkező hírek. Hogy a fegyelem mennyire meglazult köztük, az is mutatja, hogy az utóbbi időkben a rablásra és gyűjtogatásra is adták magukat.

Távirati értesítéseink a következők:

Péttervár, január 10. A kaukázusi helytartó 7-éről a következő táviratot intézte Miklós cárhoz: A Kaukázus és Oroszország közötti összeköttetés megszakítása és a forradalmárok által terjesztett hírek következtében a *forradalmi mozgalom ismét erősödik*. A sztrájkolókat hatalmukba kerítették a vasutat és a szolgálatot a maguk céljára foglalták le, az államvasuti alkalmazottakat a sztrájkhoz való csatlakozásra iparkodtak kényszeríteni. Tiflisz városában és kerületében, valamint azon a vidéken, amelyet a vasut átszel, kihirdetem az ostromállapotot. Több bombarakart fedeztek fel. Sok agitátort letartóztattak. A katonai vonatok közlekednek. Gori és Duset kerületekben, ahol az agrármozgalom ismét lábrakapott, kihirdették az ostromállapotot. Dagesztanban, Bakuban, Erivanban és Marszban nyugalom van. Elisabethpol kormányzóságban az örmények és tatárok konfliktusa egyre tart. A posta- és távirótszviselők sztrájkja véget ért. Rosztov és Beslan közötti vasuti állomásokat katonaság tartja megszállva. A rosztovi vonatok rendesen érkeznek meg Tifliszbe.

London, január 10. A „Standard” pétervári levelezője sürgönyzi lapjának: A cárt utasította a hadügyminiszter, hogy szervezzen egy nagy katonai expedíciót a transzszibériai vasut visszahódítására. A szibériai vasut jelenleg *zendülő katonák hatalmában* van, akiket Mandzsuriából utnak indítottak Oroszországba. A félig kiéhezett és teljesen elvadult legénység utközben elhagyja a vonatokat és a vágányok mentén a falvakat és a városokat fosztogatja. A szibériai városok békés lakossága nagyon szenved a katonaság garázdálkodásai miatt, de sajnos, a robogó katonai lázadás már nagyon elharapódzott és a lázadók leverése és a vasut pacifikálása előreláthatólag nem lesz könnyű, sőt az expedíció sikere elé a legnagyobb kéteylekkel tekintenek.

Cseresnyés és Hervay.

Egy elmaradt ülésről.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 10.

Csanádmegyében nap-nap után jobban elmérgesedik a helyzet. A megye nem létezőnek tekinti a főispánt, rendeleteit nem respektálja. A főispán elmozdítja az alispánt, aki azonban nem megy, hanem folytatja működését. A törvényhatóság a Cseresnyés pártján levőket függeszti fel. Ma, a közigazgatási bizottság ülését Cseresnyés elhalasztotta, de a bizottsági tagok mégis megjelentek, s óvást vettek fel a főispán ellen. És így folyik ez tovább: még sok cifra dologra van kilátás Csanádmegyében.

Makói tudósítónk a legújabb eseményekről a következőket jelenti:

(Az elmaradt és megtartott ülés.)

Csanádmegye közigazgatási bizottságának ma lett volna rendes havi ülése Makón, tegnap azonban — amint jelentettük — Cseresnyés János táviratilag értesítette a bizottság tagjait, hogy a közigazgatási bizottság ülése az izgatott politikai viszonyokra való tekintetből elmarad.

A bizottság tagjai úgy látszik semmibe se vették a főispán értesítést, mert a mai ülésre jóformán teljes számmal megjelentek s akik nem jöhettek el, azok is kimentették elmaradásukat — Hervay István elmozdított alispánnál, a mai ülés elnöknél. Ezek is azonban mindössze hárman voltak: Hise Antal s Návay Tamás bizottsági tagok és Vendel János dr. megyei főorvos.

Ennek dacára is az ülést nem lehetett megtartani. Nem pedig azért, mert távoimaradtak az állami hivatalok képviselői: Szilvassy Alajos pénzügyigazgató, Groó Vilmos kir. tanácsos, tanfelügyelő, Mikos Gyula államépítészeti főmérnök és Winckler István dr. szegedi kir. ügyész.

A bizottság tagjai minden akadály nélkül jelentek meg a megyeház jegyzői termében, mivel azonban az ülést az állami tisztviselők elmaradása miatt nem lehetett megtartani, azt határozták, hogy az ülés törvénytelen elnapolása ellen óvást emelnek. Ez a határozat szó szerint így hangzik:

(Óvás)

A vármegye közigazgatási bizottságának alulírott tagjai ez uton is óvást emelnek az imparlamentáris kormány ellenjegyzésével kinevezett Cseresnyés János főispán azon törvénytelen és erőszakos eljárása ellen, melylyel a közigazgatási bizottságnak törvényben biztosított, illetve köteleességévé tett működését önkényesen megátolta.

Óvást emelnek a közigazgatási bizottság alulírott tagjai Cseresnyés János kinevezett főispának bármilyen elnöki ténykedése ellen, még pedig a vármegye bizottságának e tárgyban hozott határozatának indokai alapján.

Mint hogy pedig a közigazgatási bizottság tagjai a jelen körülmények között a bizottság törvényes elnökéül csakis Hervay István vármegyei alispánt tekinthetik, Cseresnyés János kinevezett főispán azon elnöki intézkedését, melylyel a mai napra eső havi ülést elhalasztotta, már alaki szempontból is törvénybe ütközőnek tekintik.

Mert Cseresnyés János kinevezett főispán szabályszerűen összehívott közgyűlés előtt még esküt nem téve, joghatóságot nem gyakorolhat és így az 1886. XXI. t. c. 64. és 65. §§ aiban körülírt felhatalmazással nem élhetett, továbbá

Hervay István alispánnak az 1886. XXI. t. c. 65. §-ára alapított elmozdítása megfelelően jogerőssé még nem vált és sem az 1886. XXI. sem az 1901. XX. t. c. nem tartalmaz oly intézkedést, mely szerint a jelzett főispáni határozat birtokon belül felelőssé ne lenne.

Habár tehát már alaki szempontból is törvénytelen a kinevezett, de be nem iktatott főispánnak a havi ülés elhalasztására vonatkozó intézkedése, a bizottság alulírott tagjai szükségnek látják Cseresnyés János kinevezett főispán ezen intézkedése ellen az anyagi jog szempontjából is tiltakozásuknak kifejezést adni. Ugyanis az 1876. VI. t. c. 14. §-a szerint: „A bizottság üléseit minden hó első felében tartja”. A törvény ezen rendelkezéséhez képest a vármegye közigazgatási bizottságának jóváhagyott ügyrendje a havi rendes ülést mindenkor a hó 2. ik szerdáján rendeli megtartani.

A közigazgatási bizottság részére készült ügyviteli szabályzat 12700/90. b. m. s. rendelet 58. §-a pedig világosan kimondja, hogy az elnök a rendes ülés határnapját kivételesen bár megváltoztathatja, ámde azt csakis az 1876. évi VI. t. c. 14. §-ában előírt korlátozáson belül teheti meg. A korlátozás alatt kétségen kívül a törvénytelen azon imperatív rendelkezése értendő, mely szerint az ülések minden hó első felében megtartandók.

Kétségtelen tehát, hogy Cseresnyés János kinevezett főispán a törvény és ügyviteli ellenére cselekedett akkor, midőn a közigazgatási bizottság januári ülését egyszerűen elhalasztotta, anélkül, hogy a megállapított határnap indokolt megváltoztatásával az 1876. VI. t. c. 14. §-ában előírt korlátozást tiszteletben tartotta volna. A kinevezett főispán ezen merőben törvénytelen eljárásában a közigazgatási bizottság alulírott tagjai egy újabb bizonyítékát látják azon rossz-hiszeműségnek, melylyel az alkotmány- és törvényellenes kormány kinevezett közgei eljárnak, hogy megfélelve a megbízatásnak, melyre vállalkoztak, az alkotmány- és törvényellenes kormány be nem vallott célzatához: az önkormányzati élet hatékony működését a nyers erőszak és fékevesztett önkény alkalmazásával megdönteni segítik.

A nyers erőszakra támaszkodó önkénnyel szemben a közigazgatási bizottság alulírott tagjai ez idő szerint egyebet nem tehetnek, mint bizva a nemzet igaz ügyének erejében, ezen újabb törvénytelen ellen is ünnepélyesen tiltakoznak, egyúttal pedig kijelentik, hogy az alkotmány s a törvények ismétlődő megsértésében csak újabb indokát látják a küzdelemnek, amely a nemzet szabadságáért s alkotmányos jogaiért folyik, amely küzdelem a szabadság biztosítása, a nemzet jogainak elismerése nélkül megalkuvást nem ismerhet.

Végül a bizottság alulírott tagjai a bizottság erőszakosan meggátolt működéséből eredő minden hátrányért és kárért a felelősséget a törvénytelen kormányra, illetve a kormány méltó közgeire hárítják.

Kelt Csanádmegye közigazgatási bizottságának Makón, 1906. évi január 10-én tartott üléséből: Hervay István, Justh Gyula, Vertán Etele, Vertán Lukács, Nagy Károly, Lonovics Gyula, Schaller József dr., Návay Lajos dr., Tókey Jenő, Tóth József, Dózsa Sámuel dr.

A bizottság végül kimondotta, hogy eme határozatát úgy a megyebizottsági tagokkal, mint a vármegye egész közönségével tudatni fogja.

(Hervay lakása.)

Cseresnyés János ma arról értesítette Hervay Istvánt, Csanádmegye elmozdított alispánját, hogy tekintettel az alispán családi állapotára, a további intézkedés nem kívánja

végrehajtani azt a rendeletet, amelylyel meghagyta az elmozdított alispánnak, hogy három nap alatt költözzék ki az alispáni lakásból.

A közönség körében az alispánt kilakoltató rendelet nagy felháborodást keltett s az alispán éppen ezért nem tett eleget a rendeletnek, hogy erőszakkal kihurcolják s így a megye törvényhatóságának alkalma legyen egyfelől bünvádi feljelentésre, másfelől pedig bírói uton annak a megállapítására, hogy a vármegye közönségének tulajdonát képező ház magánlakásai felett van-e bárkinek másnak joga intézkedni s onnan a tulajdonos rendelkezéseinek ellenére bárkit is erőszakkal kihurcolni.

Cseresnyés János ma reggel fél 9 kor Budapestre utazott.

Műbörgyár Aradon.

(A megvalósulás felé.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 10.

A Varjassy József helyettes polgármester által felvetett gyáripari akció megindultával már több érdekes terv vetődött fel. Ezek azonban nem mentek túl a tervezgetések határvonalán, s az idetelepedni akaró gyárosok másrészt azalatt mentek el Aradról, hogy a dologból nem lesz semmi. Most azonban végre siker kecsegteti a nagy apparátussal megindult ipar-ügyet: igen komoly formában van szó arról, hogy egy augsburgi gyáros műbörgyárat létesít Aradon.

Már hetek előtt jelentkezett Varjassy Lajosnál Jusik I. A. augsburgi gyártulajdonos, s előadta, hogy ő hajlandó volna Aradon egy nagyobb szabású műbörgyárat alapítani, amilyent most Augsburgban tart üzemben. Az előzetes információ alapján alkalmasoknak találta a helyi viszonyokat is, valamint a kilátásba helyezett városi támogatás is láthatólag kedvet adott neki a további tárgyalásokra. A megindult ipartelep-szervezésbe több aradi tekintélyes iparost és pénzembert is belevontak, a tárgyalások azonban mindig csak magánjellegűek voltak.

A dolog azonban mégis annyira jutott, hogy már csak arról van szó, milyen támogatásban részesítené az állam ezt az új vállalatot? Mily helyt ezzel tisztába jöc Jusik, a városnál hivatalosan is felveti a gyáralapítás kérdését.

Hogy ez megtörténhessék, Just tegnapelőtt Varjassy Lajossal felutazott Budapestre, ahol a tegnapi nap folyamán beszéltek is Vörös László kereskedelemügyi miniszterrel. A miniszter kijelentette, hogy minden tőle telhető eszközzel támogatni fogja az új iparág meghonosítását, mielőtt azonban a részletekre nézve bárminő nyilatkozatot tehetne, a vállalkozónak a várossal kell megkezdenie és befejeznie a tárgyalásokat.

Varjassy és Just ma visszaérkeztek Aradra, s megbeszölték az utazás eredményét Institoris Kálmán polgármesterrel, aki ennek folytán a törvényhatóság, valamint az ipari és kereskedelmi élet vezető embereit holnapra értekezletre hívta össze, hogy az új gyár létesítése tárgyában az ő véleményüket meghallgassa. Ha a város és a vállalkozó között megegyezés jö létre, az állami támogatás sem fog elmaradni; mivel pedig a gyáralapítási akciót a város közönsége az utóbbi időben erősen felkarolta, nagyon valószínű, hogy a tárgyalások nem maradnak meddőek, s a műbörgyár létesítése meg fog történni.

Vihar a közgyűlésen.

(Egy alapítvány sorsa.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 10.

A városháza közgyűlési termébe ma délután váratlanul berepült a viharadár és erősen csattogtatta szárnyait a kiüresedő padok fölött. Vagy negyed óra hosszat tartó vihar tombolt a tanácskozások vége felé, amikor — egy jótékonyági aktusról referált a tanács a törvényhatósági bizottságnak. Mint ismeretes, *Vásárhelyi Béla* főispán *ezzer koronás alapítványt* tett a városi iskolákban létesítendő *napközi otthonok* főtartására s az alapító levelet most mutatták be a közgyűlésnek.

Ebből a jótékonyági ügyből az ellenzék politikát csinált. Tagadhatatlanul ügyes taktikával mindaddig titokban tartotta az előre megállapított tervet, amíg a bizottsági tagok nagyrésznél távozása folytán többségben érezte magát. Akkor azután előállott azzal az indítvánnyal, hogy a közgyűlés utasítsa vissza a főispán adományát és ezt az indítványt határozattá is emelte. A határozat hozatala után újabb vihar támadt. *Institóris Kálmán* polgármester kijelentette, hogy a közgyűlés határozatát meg fogja főlebbezni, mire az ellenzék bizalmatlansági indítványt terjesztett elő a polgármester ellen, az indítvány tárgyalása azonban fölöslegessé vált, miután a polgármester visszautasította kijelentését.

A politikába fojtott jótékonyági vitáról szóló tudósítás itt következik:

A közgyűlés még csak a sorrend elején szereplő tizenegy ügygel végzett, amikor *Barabás Béla* javaslatára a *Vásárhelyi-féle* alapítvány tárgyalására tértek át. A tanács azt javasolta, hogy a bizottság fogadja el az ezzer koronás alapítványt és vegye tudomásul az alapító levelet.

Az ellenzéki tagok most hirtelen felugráltak helyükről és kiáltozni kezdtek.

— Nem fogadjuk el!

— Nem kell a pénz!

Miután lecsillapodott a zaj, *Avarffy Imre* dr., a függetlenségi párt kiejtő szónoka, kezdett beszélni. Latin idézettel kezdte, de lefordította magyarra, mondván: „Félek a danaiktól, még ha ajándékoknak is.” Azután azt mondta, hogy nem szeretné, ha a törvényhatósági bizottság olyan szépség lapzást követne el, amely maradandó jelleget öltene magára.

Barabás Béla közbeszolt: Szégyenelt volna!

— Igen, folytatta *Avarffy*, sőtét folt volna, melyet nem lehetne kiradírozni. Ezt a pénz a főispán azért adja ide, mert nem vette föl a fizetését és szép úton akar megszabadulni tőle. Ne használja föl ilyesmire a törvényhatósági bizottságot. Adja vissza a pénzt a törvényhatóság az adományozónak, hogy ajándékozza oda az ezzer koronát, chová akarja. Ezáltal ugyan kárt szenved a napközi otthon, de a függetlenségi párt kárpótolni fogja, még pedig akképen, hogy *Barabás Béla* dr. a párt nevében le fogja tenni az ezzer koronát, az erről szóló alapítólevelet heterjesztik majd a jövő közgyűlés elé. Ezeket a függetlenségi párt megbízása folytán jelenti ki.

Az ellenzék tetszéssel fogadta az indítványt, melyre *Institóris Kálmán* polgármester a következő megjegyzést tette:

— Minden jótékony adományt el kell fogadni és nem szabad tekinteni azt, hogy az adományozónak milyen a politikai nézete. Nagyon kérem a bizottságot, fogadja el az ezzer koronát.

— Judáspénz! kiáltják most többen.

— Süsse meg az ezer koronáját! dörög *Barabás Béla*.

A polgármester el akarta rendelni a szavazást, de előbb még *Műlek Lajos* dr. szólt föl:

— Nem tartom politikai testületnek a napközi otthon, de császári biztos judáspénzére nem szorultunk rá. Majd mi adunk ezer koronát.

A tanács javaslata mellett csak 15-en szavaztak, míg a többség visszautasította az ezer koronát és a határozatot tomboló éljenzéssel fogadta.

Ezzel azonban nem nyert elintézés az ügy, sőt újabb botrány támadt, mert a polgármester az mondta:

— Hivatali jogomnál fogva megfelebbezem ezt a határozatot!

Ortási láрма keletkezett erre a kijelentésre. A nagy zajban hirtelen fölugrott *Szalay Arnold* dr. és elfuló hangon ezt kiáltotta:

— A polgármester meg akarja akadályozni a törvényhatósági bizottság akaratának érvényesülését. *Bizalmatlanságot indítványozok a polgármester ellen.*

Többen annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy most nem lehet tárgyalni *Szalay Arnold* dr. és elfuló hangon ezt kiáltotta:

— A polgármester volt olyan merész, hogy szembeszállt a törvényhatósággal. Tessék az indítványt szavazásra bocsájtani és eltávozni az elnöki székbe, mert a saját személyes ügyéről, bizalmatlanságról van szó.

Institóris Kálmán polgármester: Akkor lesz helye a bizalmatlansági indítvány tárgyalásának, ha beadtam a főlebbezést.

Műlek Lajos dr. rabulisztikára fogta a dolgot:

— A polgármester ur ezt mondta, hogy akkor érdemi meg a bizalmatlanságot, ha beadtam a főlebbezést. Kérem tőle, hogy eszerint visszavonja e a kijelentését?

A vitának azzal szakadt vége, hogy a polgármester mosolygó arccal igenőleg bólintott, mire a szenvedélyek meghiggadtak.

Egy énekesnő regénye.

(Diák és chansonett.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 10.

Érdekes ügygel foglalkozott tegnap a gráci tartományi törvényszék. Egy eljegyzés felbontásáról volt szó, amelynek szereplői egy diák és egy orfeuménekesnő voltak. A bírósághoz a nő fordult panaszszal. *Kusche* Konstanze, egy bécsi nő, aki 1903. márciusában mint szubrett a gráci orfeumhoz szerződött és nemsokára megismerkedett a technikai főiskola egyik hallgatójával, *Zugmayer Ottóval*, egy bécsi gyáros fiával.

A diák és orfeuménekesnő közt a legrövidebb idő alatt belső szerelmi viszony fejlődött. *Zugmayer* házasságot ígért az énekesnőnek és arra kérte, hogy hagyja ott a varletét és teljesen neki éljen. Az énekesnő engedte magát rábeszélésre és otthagya sokat ígérő szubrett-pályáját — így panaszolta az énekesnő — s eladva kosztümjeit, közös háztartásba lépett a diákkal. Némi megszakítással a múlt év ápriliséig éltek együtt és ez idő alatt *Zugmayer* több ízben szóban is, levelekben is házasságot ígért az énekesnőnek. Áprilisban azt vette észre *Kusche* kisasszony, hogy az ő Ottója ingerült és rosszkedvű kezd lenni, aminek okát eleinte nem tudta megmagyarázni.

A diáknak egy barátja, aki családjának is ismerőse volt és akkor egy ideig Grácban tar-

tózkodott, azt a magyarázatot adta a nőnek, hogy *Zugmayer*nek nagyon sokba kerül a közös háztartás, ami kevés vagyona volt, azt már elköltötte és így elkerülhetlen, hogy egy időre külön menjenek lakni. *Kusche* kisasszony elhatározta, hogy fájó szívvel bár, de a fiatal ember érdekében beleegyezik az ideiglenes válásba és miután *Zugmayer* megígérte, hogy gondoskodni fog róla, elutazott nővéréhez *Boroszlóba*.

Zugmayer azonban mindössze csak három ízben és ekkor is csak kisebb összeget, összesen százötven koronát küldött a nőnek és a pénzküldemények már május 29-től elmaradtak. Minthogy *Zugmayer*, akit a nő felelősségre vont, nemcsak hogy pénzt nem volt hajlandó adni, hanem kerekén kijelentette, hogy tudni sem akar többé róla, szóval hogy a házasságból semmi sem lesz, a volt énekesnő 50.000 korona erejéig kártérítési pert indított az ifju ellen a házasságtól való indokolatlan visszalépés címén. *Zugmayer* tagadta, hogy valaha is házasságot ígért volna a nőnek és ő beszélt volna rá, hogy hagyja ott az énekesnői pályát. Ő a kisasszonnyal megismerkedett a gráci orfeumban, ahol tizenegy napra volt szerződve. Az énekesnő, nyilván, mert megtudta, hogy gazdag család gyermeke, feltűnő gyorsan engedte magát meghódítani s a nő önként állott össze az ifjuval. A bíróság a befejezett bizonyítás után kijelentette, hogy az ítéletet írásban fogja közölni.

Aradváros közgyűlése.

(A viták napja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 10.

Mindössze harminc pontból állott Aradváros mai közgyűlésének sorrendje s ezért bizvást lehetett remélni, hogy a törvényhatósági bizottság rövidesen végez a tárgysorozattal. A reménykedők azonban naiv lelkek voltak, vagy legalább is azért kellett csalódnok, mert nem tartoztak a függetlenségi párthoz. Ha odatartoztak volna, bizonyára azzal az elszántsággal mentek volna föl a közgyűlési terembe, hogy ott maradnak a késő esti órákig, mert nagy dologok voltak készülöben, obstrukciós tervek és más egyebek.

A tervekből nem mindegyik vált valóságra. Sikerült ugyan hét óráig elhuzni az időt szavazással, a főispán alapítványa körül kezdett vitával, amint az a függetlenségi párt tegnapi értekezletén rendre előkészítetett, azonban a legfőbb terv, hogy megakadályozzák a főispán elnöklését, dugába dőlt. *Vásárhelyi Béla* főispánnak ugyanis közbejött körülmények miatt el kellett utazni s így *Institóris Kálmán* kir. táncos polgármester nyitotta meg a közgyűlést, ezekkel a szavakkal:

— A főispán ur akadályoztatása miatt a mai közgyűlésen én töltöm be az elnöki tisztet.

— Nagyon okosan van!

— Helyesen történt!

Ezekkel a felkiáltásokkal adtak kifejezést megelégedésüknek az ellenzéki tagok, mire hozzáfogtak a tanácskozáshoz.

(Kifogásolt illetékek.)

A napirend előtt *Műlek Lajos* dr. interpellációt intézett a polgármesterhez, hogy miért adta ki az adóügyi osztálynak azt a miniszteri rendeletet, mely a pénzügyigazgatóságokat különféle illetékek beszedésére utasította. Utalt a törvényhatóságnak arra a határozatára, melyben bizalmatlanságát fejezte ki a kormány iránt s azt kérdezte a polgármestertől, vajjon alkotmányosnak tartja-e a rendelet kiadását?

Institúris Kálmán polgármester azt válaszolja, hogy a város határozata csak a meg nem szavazott adók behajtására vonatkozik, a szóban forgó illetékek pedig nem bírnak az adók természetével és behajtandók. A tanács kiadta a rendeletet az adóügyi osztálynak, de ez még nem fogantatott, mert szóló össze fogja hívni a jogügyi bizottságot és a rendeletre nézve annak a véleményét kéri ki.

Mülek Lajos dr. hangsúlyozta, hogy az ügyvivőknek semmiféle pénzt nem ad, de azért tudomásul vette a választ.

Schwarz Jenő dr.-nak is volt sérelmezni valója a napirend előtt. A városi tanács azt az utasítást kapta a közgyűléstől, hogy a törvénytelen behajtások körül tagadjon meg mindenféle közreműködést, de ő ennek dacára fizetési meghagyást kapott valami bélyegilletékről.

Institúris polgármester megnyugtató választ adott. Azt mondta, hogy akinek valami sérelme van, jelentse be nála, majd ő elintézi.

(A főispán intézkedése.)

Ezután áttértek a napirendre, amelynek első pontjához, a polgármester havi jelentéséhez, **Barabás Béla** szólt hozzá. A törvény szerint a polgármesteri jelentésnek a főispáni intézkedést is magában kell foglalnia. Kéri a polgármestert, ne tekintse a személye elleni bizalmatlanságnak azt a kifogását, hogy a főispán intézkedéseiről nem tett említést a jelentésben. A mai viszonyok között kétszeresen kell örködniük a törvényhatóságoknak a főispánok működése fölött.

Institúris Kálmán polgármester: Nekem is van tudomásom a törvénynek erről a rendelkezéséről, de a főispánnak még nem volt olyan intézkedése, amiről jelentést kellett volna tennem.

Nagy Sándor dr. a jelentésnek a közegészségügyi viszonyokról szóló része fölött gyakorolt bírálatot. A kanyaró-járvány öletéből szükségesnek tartotta fölemlíteni, hogy Aradon nehezen szánják rá magukat, hogy hivatalosan konstatálják a járványt.

Posgay Lajos dr.: A bejelentések száma december első felében csökkent, éppen akkor, amikor a kanyarót járvánnyá akarták nyilvánítani. Ezért szenvedett hátszást a járvány megállapítása.

A válaszokat tudomásul vették.

(Fábián József képe.)

Mint ismeretes, **Fábián József** 66 darab képet ajándékozott Aradváros közönségének. Az ajándékozási szerződésben kikötötte az ajándékozó, hogy a képek, míg ő életben van, nála maradjanak és ha a kulturpalota fölépül, akkor abban nyerjenek elhelyezést. A tanács az ajándék elfogadását kérte és a szerződésnek oda való módosítását javasolta, hogy a képeket csak **Fábián József**nek és a nevének halála után veheti birtokba a város; ez a módosítás az ajándékozó óhajára történt.

A közgyűlés a tanács javaslatára köszönetet szavazott **Fábián József**nek. **Barabás Béla** ezt a határozatot azzal az indítvánnyal töltdte meg, hogy a törvényhatóság köszönetét küldöttség tolmácsolja az ajándékozónak. A küldöttséget, melynek **Barabás Béla**, **Variassy Árpád**, **Kovács Vince** és **Wadowszky Gusztáv** lettek a tagjai, **Institúris** polgármester fogja vezetni **Fábián**hoz.

A tanács azt javasolta a közgyűlésnek, hogy vásárolja meg a múlt hónapban rendezett *aradi képzőművészeti kiállítás* négy képét, amelyeket egy szakértő bizottság választott ki. A négy kép ára 400 korona. Ezt a javaslatot egyhangulag elfogadták.

(Kivétel a közszéki adót.)

Az exlex állapot folytán a város is exlex be került. A belügyminiszter jóváhagyta az 1906. évi közszéki költségvetést, de eddig még nem sikerült eldönteni azt, hogy a közszéki költségvetést milyen alapon vessék ki és szedjék be. A törvény azt rendeli, hogy ha nincs megállapítva az állami adó, akkor az előző évi magasságban kell szedni a közszéki adót, azonban az idén fokozódott a baj, mert tavaly sem volt adó alap.

Institúris Kálmán polgármester ennélfogva a következő előterjesztést tette a törvényhatósági bizottságnak: Utasítsa a közgyűlés a tanácsot, hogy az 1906-i közszéki adót az 1905-ben megállapított, de ki nem vetett alap után vessék ki és szedjék be, a harmadosztályú kereseti adó kivételével, amelyet az idén is az 1904-iki alapon fognak behajtani. Mivel az utolsó kivétel óta Aradon 854 adóköteles üzlet nyílt meg, amelyekre nem vetettek ki állami adót, számítsa ki a tanács, hogy minimális adó-alap szerint mennyi volna ezeknek a közszéki adójuk és hívja föl az illető üzlettulajdonosokat, hogy ezt az összeget önként fizessék be.

Barabás Béla kézséggel hozzájárul a polgármester előterjesztéséhez, mert kétségtelennek tartja, hogy minden jóra való aradi polgár teljesíteni fogja azt az erkölcsi kötelezettséget, hogy hozzájárul a város terhehez. A kivétel eszközzésére bizottság kiküldését ajánlja.

A polgármester előterjesztését elfogadták és a kivétel-bizottságba **Lócs Rezső** adóügyi tanácsnok elnöke alatt **Steigerwald** Alajost, **Szalay** Arnoldot, **Avarfy** Imrét és **Maresch** Gyulát küldték ki. A kivételt akként eszközlik, hogy az adóügyi tanácsnok egyenként beidézi az üzlettulajdonosokat.

(Egyéb ügyek.)

Hosszabb vita fejlődött ki a polgármesternek azon előterjesztése körül, mely a város szabályozási terv elkészítését sürgette. **Steiner** Jakab ellene beszélt a javaslatnak, ugyancsak **Szalay** Arnold dr. is, aki a tűzér-laktanyára és a vashidakra utalva azt vitatta, hogy a tervrajzok rövidesen elvesztik az értéküket és hogy a város szabályozási terv nélkül is fejlődik. **Institúris Kálmán** polgármester éppen a tűzér-laktanya meg az igazságügyi palota példájával bizonyította, hogy mennyire szükséges a szabályozási terv, amely előre kijelöli a gyártelepek és a középületek helyét. **Mülek Lajos** dr. pártoló felszólalása után megbízták a mérnöki hivatalt a szabályozási terv pályázati főtételének elkészítésével.

A kövezési sorrendet, amelyet tegnap ismerettünk, jóváhagyták.

Tudomásul vette a közgyűlés a tiszti főügyésznek azt a jelentését, hogy a város érdeklő jogok és kötelezettségek közül az idén egy sem nyílik meg és egy sem szűnik meg.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 13. Az aradi turista-egyesület házi estélye (Tóth-vendéglő). — Az új-aradi kereskedők körének táncvigalma (Martini-vendéglő).

Január 14. Az aradi polgári jótékony nőegylet theadélutánja.

Február 3. Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület táncvigalma. — Az aradi iparosifjak önképző-ogyletének táncvigalma (Iparosház).

Február 13. Vörös kereszt bál Soborsinban (Arany szarvas).

(=) Az ötórás tea. Tegnapelőtt hírt adtunk arról, hogy a *Polgári jótékony nőegylet* második teáját most vasárnap délután 5 órakor rendezi az Iparosház termeiben. Az egyesület elnökségének felkérésére potlólag míg arra hívjuk fel a közönség figyelmét, hogy az egyesület felülfizetésekre egyáltalában igényt nem tart, hogy

tehát azon nézet, mintha ezen a címen a részvétel megdrágíthatnék, alappal nem bír. Az egyesületnek az öt órás teák rendezésénél nincsen más célja, mint egy kedélyes délután keretében tisztán és egyedül a 2 koronás belépődíjából szerény jövedelemre szert tenni oly célból, hogy abból a télviz idején sokszorta nagyobb inséggel küzdő szegény özvegyell segélyben részesíthesse. Kívánatos volna, ha közönségünk minél tömegesebben jelenne meg az ötórás teán s ezzel a Polgári Jótékony nőegylet nemes intencióit filléreivel támogatná. Megemlítjük még, hogy úgy miként a multkor, most is maguk a védasszonyok és azok családijához tartozó leányok fogják a teát és süteményt felszolgálni.

A városi parlamentből.

(Az első győzelem.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 10.

Mikor **Dávid** elbált **Góliáttal**, igen nagy vala a filiszteusoknak az ő elbámulása. Istenkém, istenkém, hogy már a nagy mahomet test keek is ilyen romlásuk eshetik! A zsidók ellenben nem álmétködnek, mivel tudták, hogy **Dávid** a parittyavetésben igen képzett egyén, s hogy mielőtt kiált volna viaskodni **Góliáttal**, több rendten gyakorolta magát a találásban.

A mai közgyűlésen is történt valami, ami okadatoltá teszi ennek az ókori afférnek az emlegetését. A függetlenségi párt, amely számarányra nézve fele sincs a szabadelpvűpártnak, ma igen aposan legyűrte a maga erejében elbizakodott **Góliátot**. A győzelem ugyszólván teljes volt.

A függetlenségi párt már tegnap alaposan szervezkedett a mai közgyűlésre. Zárt ajtók mögött tartott megbeszélésen állapította meg a ma követendő taktikát, amely javarészt a főispánnal szemben való álfoglalásra vonatkozott. A főispán azonban nem elnököt, s a készülődések javarésze hiábavaló volt. Ezzel szemben azonban a szabadelpvűpárt, — mint rendesen, — most sem tartotta szükségesnek a szervezkedést, sőt mihelyt a közgyűlés érdekesebb pontjai leperegtek, a legtöbben el is távoztak. A függetlenségi párt azonban keményen helytállott. Almosan bár, de ott ült minden ember az ülés végeig, s erősen figyeit a vezérekre.

Mikor az iskolaszék megalakítására került a sor, a függetlenségi városatyák a legnagyobb meglepetésre nyomtatott szavazócédulával voksoltak. A szervezetlen szabadelpvűek is voksoltak, ki ide, ki oda s a dolog vége természetesen az lett, hogy az ő jelöltjeik helyett ezentul a függetlenségiéekéi fogtak a tanügyre vigyázni. Ez azonban csak a kezdet volt: ami ezután jött, az volt csak az igazi vereség.

A főispán ezer koronás alapítványt tett a napközi otthon javára. Az ellenzékiek azt indítványozták, hogy a város utasítsa vissza az ajándékot. Szavazásra került a dolog és az alapítványt visszautasították. Kicsi híja, hogy a polgármesternek bizalmatlanságot nem szavaztak, mert kijelentette, hogy megfelebbezi a határozatot. Meglehető volt ez is, de ők azt nem tették. Ellenben igen meglehetően vonultak haza vacsorázni, mert elvégre igen kellemes tudat az, hogy ők nem legyőztek, hanem győztek. Ez a győzelem, — az első, — körülbelül azt az érzést kelthette fel a párt vezérében, mint amit bakfiányok szoktak érezni az első édes, szerelmes csók alkalmából.

A legyürt szabadelpvűpárt — és ebbe fogadni is mernék — néhány gyomorhajos városatyá leszámitásával ugyancsak jó étvágygal fogyasztotta el a vacsorát. Csupán a buzgóbaknak fájt, hogy a polgármestert majdnem megtisztították egy kis bizalmatlansággal. Ezek azután erősen megesküdték, hogy legközelebb már szervezkedni fognak s ami a fő,

zárt ajtó mögött fogják a taktikájukat megállapítani. Mivel azonban a pokol tornáca is jó szándékkal van kikövezve, ebből a szándékból a igma lesz énekes halott. Igazán alaposan szervezni ma csak oppozíciót lehet.

A karzatok közönsége valóságos seregekben vult fel. Némi heccre számított a derék karzat, a mely rettenetes családással lett gazdagabb, mikor a közgyűlést a főispán helyett a polgármester nyitotta meg. Öt perccel a megnyitás után már el is vonult a legtöbb karzati hallgató, ami természetes is. Mert hiszen, ha már a közgyűlésen se lehet mulatni, akkor szomorúan áll ez a megvénhedt világ...

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Aranyember, dráma. (Páros bérlet.)
Péntek: A párbaj, szimű. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Hajdúk hadnagya, operett. (Páros bérlet.)

* **Az aranyember.** Holnap csütörtökön *Jókai* Mór híres drámáj, *Az aranyember* kerül színre az aradi színházban, amely már évek óta nem adta t e színpadon. Timár Mihályt — Keszler, Noemít — Biró Irén, Timéát — H. Körössy Juci, Atháliát — K. Kápolnai Juliska, Krisztyán Todort — Dellé játsszák.

* **Vén leányok.** J. M. *Barrie* rendkívüli hatású vígjátéka, mely a jövő hét műsorán már szerepel, a következő szereposztásban kerül színre: Brown — Keszler, Spicer — Dellé, Blades — Mariházy, Verbunkos — Borbély, Susanne — H. Novák Irén, Phoebe — K. Kápolnai Juliska, Mary — Hunyadné, Henriette — Biró Irén, Fanny — Rákosi Giza, Charlotte — Zalay Margit, Patty — Benkóné.

* **A párbaj.** Hery *Lavedan* nagyszerű színműve holnapuán, pénteken negyedszer kerül színre. A *párbaj* a társulat tegnapi hódmezővásárhelyi vendégszerelésén szintén szenzációs sikert aratott. A főszerepeket pénteken is Szendrey, K. Kápolnai Juliska, Keszler és Várnay játsszák.

Egy aradi fértiu karriérje.

(A newyorki borbiztos.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, január 10.

A földmivvelésügyi minisztérium a magyar borkereskedelem előmozdítására nemrég az ugynevezett borbiztosai állásokat szervezte, amelyek viselői igen tekintélyes dotációval működnek. *Feilitzsch* Artur báró földmivvelésügyi miniszter javaslatára a legutóbbi minisztertanács elhatározta, hogy az Amerikába való magyar borkivitel szervezésére is borbiztosot nevez ki. Erre az állásra *Boros Jenőt*, az ismert sportfértiut hívták meg, aki a magyar kormánytól 6000 dollár fizetést fog huzni, s főleg az országos mintaplaccs a promontori vincellériskola borait fogja Amerikában terjeszteni.

Boros Jenő aradi származású: *Buchsbaum* Jenőnek hívták. Pályája kezdetén Budapesten volt gépüzlete *Salacz* Gyula vejével, akivel azonban csakhamar meghasonlott, s ki is vált a cégből. *Boros* ezután Amerikába utazott, ahol részese lett egy vállalatnak, amely valami légszusz-javitási szabadalom kiaknázására alakult. Ebben a vállalkozásban nagy szerencséje volt, olyannyira, hogy jelentékeny vagyona tett szert.

Amerikai tartózkodása alatt megismerkedett *Marconinak*, a drótnélküli távirás zseniális feltalálójának menyasszonyával. Rövid időn belül oly intim viszonyba került a dúsgazdag leánnyal, hogy az *felbontotta* *Marconival* kötött eljegyzését, és *Boros Jenőt* tüntette ki kezével. A házasságot Londonban kötötték meg, s azután hazatértek Magyarországra, ahol a házasság révén nagy vagyona szert tett *Boros* nagy

lábón élt. Versenyistállót tartott, s bár a futtatásokban nem igma kísérte színeit a szerencse, mégis egyidőben neki volt a legtöbb lova.

Sokat beszéltek annak idején *Borosnak* egy híres párbajáról, melyet egy *Hoffmann* nevű magánhivatalnokkal vívott. *Boros* ugyanis egy előkelő család leányának kezére pályázott, de kosarat kapott, mivel *Hoffmann* gunyos célzásokat tett felekezeti viszonyaira, s ezzel elvette a leány kedvét a házasságtól. A párbajban *Boros* *homlokán* lőtte ellenfelét. Emiatt erős hajsza indult meg ellene, amely miatt tisztí rangjáról is le kellett köszönnie.

Prielle Kornélia nászúton.

(Somló Sándor nyilatkozik.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 10.

A budapesti Vas-utca 8. számú háza elől tegnap délelőt egy utibőröndökkel megrakott batár vonult a Központi pályaudvar felé. A kocsiban a csendes utca leghíresebb lakója: *Prielle* Kornélia és férje *Rozsnyay-Hoschke* Kálmán ültek.

A pályaudvar nyüzsgő tömegénél nagy feltűnést keltett a különös házaspár megjelenése, mert a nyulánk fiatal ember karjába kapaszkodó matrónában mindenki ráismert a Nemzeti Színház ünnepelt művésznőjére, *Priellere*, az örökifju Nagymamára.

A temérdek akadályjal megküzdött házaspár *Abbáziába* váltott jegyet, ahova nászútra indult, hogy kipihenje azt a fáradságos harcot és azokat az izgalmakat, amelyek *Prielle* és *Rozsnyay* egybekelését megelőzték.

E nászútról a Nemzeti Színházhoz közelálló körökben már napok óta mindenféle hírek keringtek. Sokan azt beszélték, hogy *Priellenek* nincs pénze a nászútra, a Nemzeti Színház igazgatója pedig *megtagadta tőle az előleget*.

E hírre vonatkozólag — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — *Somló Sándor* igazgató ma a következő nyilatkozatot tette egy újságíró előtt:

— Körülbelül két hét előtt több oldalról azt az értesítést kaptam, hogy *Rozsnyai Prielle Kornélia*, a Nemzeti Színház örökös tagja, szeretne elutazni *Abbáziába*, de nem utazhatik el, mert nincsen pénze, én tőlem pedig nem merészel kérni, mert tudja, hogy *rosszindulattal vagyok irányában*.

Engem nagyon kellemetlenül érintett a dolog. Levelet irtam a művésznőnek, melyben tudtára adtam, hogy *teljes tisztelem és hódolatom az övé*, rosszul teszi tehát, ha ily véleménynyel van rólam. Kértem, ha előlegre van szüksége, rendelkezék velem.

Prielle erre *nyolcszáz* koronát kért tőlem, a kérvényt a gazdasági főnök szignálta s ráírta, hogy „*utalványozandó*,” csak azt a hivatalos megjegyzést fűzte hozzá, hogy amennyiben kérvényező a 800 korona visszafizetése előtt elhaláloznék, úgy az előleg a temetési járulékból vonassék le. A művésznő ezután fölvette a pénzt. A további híresztelésnek semmi alapja nincs.

Rozsnyainé Abbáziában a *Szegő-féle* szanatóriumban lakik, míg férje egy közeli szállóban bérelt lakást.

Aradi színészek Vásárhelyen.

(Az első kritikán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, január 10.

Szendrey Mihály nemcsak a nyári szezonra való tekintettel ügyesen megcsinálta az arad-hódmezővásárhelyi színészövetséget, de érdekes vállalkozásba kezdett akkor, mikor ígéretet tett a vásárhelyieknek, hogy a három téli hónapban is tart nekik hat előadást.

Tegnap este volt az első téli előadás, amely valóságos társadalmi eseményévé lett Hódmezővásárhelynek. A város által épített fényes Sas szálloda nagytermében lefojt a *Párbaj* előadása, amelyről a következő érdekes kritikát olvassuk a *Vásárhelyi Reggeli Újság*-ban:

Az ezer meg ezer lángu csillárfényes színházi teremben, egy modern, telivér francia szellemmel megírott, ragyogó szentenciákra, finom szellemességekkel s bravúrosan felépített okoskodásokkal telt dráma gyönyörű scénaí után tapsol egy ünneplő ház... Az első komoly, értékes és művészi tekintetéből számbavehető és elbíráható téli előadás Hódmezővásárhelyen. Esemény ez. Komoly, b.cses és feljegyzésre méltó művészi esemény. Súlyát, becsét és értékét valósággal azouban csak azok fogják igazán mérlegelni, kik tudják azt, hogy a közöny és indolencia, a tájékozatlanság és elfogultság micsoda fokával kellett megbirkózni addig, amíg e város falain belől tisztességes és méltó hajlékot talált a magyar színművészet muzsája. A tíz évvel ezelőti nyomoruságos deszka tákolmány kóbor ripicsaitól, a régi Sas tűzfészek, avult, kényelmetlen termétől, vándor-komédiások izetlen parodiáitól micsoda ériási, fenomális ut a mai modern nyári színikörünk kapujáig, az új Fekete-Sas ezer meg ezer lángu, csillárfényes színházi terméig s e pompás lokalitásokat elfoglaló, modern művészi igényekkel szervezett elsőrangú színjátszó társaság ötletes, tartalmas, stilszerű előadásáig!... Konstatálnunk kell a fejlődés eme kolosszális utját, hogy egy részről reámutassunk arra a becsületesen szép és értékesen nagy művészi eredményre, melyet 8-10 év megfontolt művészeti akciója eredményezett, másrésztől hangot adjunk annak, hogy a fejlődés utján még sok a tenni valónk, sok a kötelességünk s hogy ez a mai szép, művészi tekintetben tartalmas este csak az első lépés volt azon az uton, amelyet a *hódmezővásárhelyi téli színészet állandósítása érdekében*, e város rohamosan fejlődő művészeti igényeire való tekintettel, mihamarább meg kell futnunk.

Az előadás igma érdekes, sőt mondhatjuk értékes volt. Az atheista ideg-orvos szerepében *Szendrey* Mihály frappans drámai alakítást nyújtott. Színes, meleg előadása, kitöréseinek közvetlen ereje és súlya, lelki harcának bravúros megfestése valóban az est központjává helyezték. Rokonszenves buzgósággal és sok melegséggel alakította *Keszler* Ede, a *Daniel* abbé nehéz szerepét, nemkülönben értékes és jól kidolgozott volt *Várnay* Jenő Bolén püspöke. *Kápolnai* Juliska, a szerelmes, forrólelkű, önmagával, lobogó szerelmével és fanatikus rajongásával vívódó hercegnő lehetetlen alakját mély és gondos tanulmány után hozta színpadra. Voltak jelenetek, ahol nemcsak imponálóan szép megjelenésével, de művészetének igazságával is hódított. Különben a szereplőknek kivétel nélkül sokat tapsolt a ház s felvonások után mindannyiokat hívták a lámpák elé. A terem — bár fűtetlen és hideg volt — teljesen megtelt. Szívesen jegyeztük fel az első est sikerét s épen ezért, hogy az első recenziót semmi díszszónás hang se zavarja, apró-cseprő kifogásokkal és rekriminációkkal ez alkalommal nem hozakodunk elő.

Az alszakállas erőszak.

(A mai közgyűlésről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 10

Amint azt minden beavatott tudta, a mai városi közgyűlésre nagy előkészületek történtek. Híre járt, hogy a főispán fog elnökölni, mire az egész ellenzék összeült és borzasztó dolgokat határozott el, melyek között a záptojások egyszerűen eltörpültek. Ma reggel azonban villámgyorsan futotta át a várost az a hír, hogy a főispán a cárhoz fordult néhány kozákezerd kiküldése iránt. Később azt rebesgették, hogy a közgyűlésen egy csendőrezredes lesz a tanács asztala alá bujtatva s ugyanott lesz elhelyezve az ellenzéki padsorok felé irányított golyószóró is. A legkomolyabban azonban az a hír tartotta magát, hogy a csendőrök köismert szabadelvű városatyák maszkjában jönnek el a közgyűlésre. Nagy Sándor egész testében remegett a felháborodástól, mikor elmesélte a Fehér Keresztben, hogy Sarlót Domokos a csendőrök részére megrendelte Grubernél a Kotsis Lajos, Wallfisch Armin, Domány József, Tisch Mór dr. és Söfalvi György ahaját és a szakállát.

A főispán ugyan nem volt ott a közgyűlésen, sőt alszakállat is alig láttunk, de azért könnyen megeshettek volna a torony alatt az alábbi jele-
netek:

A vita során Steiner Jakab emelkedett szólásra és közmegegyezés között a következő beszédet mondotta:

— Tisztelt közgyűlés, én pénzt nem adok semmire, mert igen, a polgármester ur hiába mereszti rám a szemét, az Óvár-téren nagy a sár és mikor a pótdót nekem az én négyzetes fejemet tisztázzam kell, a főispánt nem fogadom el.

A zajcs derűtséggel fogadott beszéd után Steiner Jakab leült és e pillanatban az egyik oszlop mögül szólásra emelkedett — Steiner Jakab.

— Kérem, — mondotta — pénzt én sem adok semmire, Szalai Noldi ur hiába szól közbe, én a nemzeti ellenállásnak nem vagyok híve, mivel a Jónás az állatkertben felemészti a nemzeti vagyont és a kormánynak bizalmat a szavazni. Nohát.

Rettenetes láрма tört ki ezekre a szavakra. A városatyák nem tudták, melyik az igazi Steiner Jakab és így mindakettőre valóságos özöne zúdult a becsületsértéseknek. Maga Steiner is bámulva nézett a másik Steinerre, aki dühösen kiabált:

— Az a Steiner Jakab nem én vagyok!

Avarfi Géza metsző hangon kiabált valamit, mire Söfalvi György felugrott helyéből és letépte saját szakállát, azt az Avarfi Géza szájába dugta, de eredménytelenül, mert ennek éles hangja átvágta a szórszálakat. A mit sem sejtő városatyák ekkor vették észre, hogy al-Söfalvival volt dolguk, akinek mellényzsebéből fenyegetően villogott ki egy csendőrszurony. Erre a felfedezésre örületes tombolás tört ki. Kovács Vince apró kegyeleti tárgyakat vadgolt az elnöki asztal felé, míg Kossuth Pál kézi fecskendőből olajjal szagositott tintát lövellt a szabadelvű párt oldalára. Műlek néhány konzorciális üzlettel ütötte az asztalt, amely ennek folytán teljesen tönkrement; Schwarcz Jenő dr. több súlyos expenztóvával verte a padokat, Somló Armin dr. pedig harsány hangon kiáltotta:

— Erőszaknak csak a nőknél van helye!

Az óriási zajban egyszerre felpattant Kotsis Lajos és nadrágja néhány kockáját Éles Béla dr. hozvágta, aki súlyos sérüléseket szenvedett. A két Steiner Jakab ezalatt öre ment, miközben a karzatról néhány néhai macska hullott a padok közé. A helyzet épen a legvalóságosabb állapotban volt, mikor Lócs Rezső felugrott a tanács asztala mellől, és alszakállát lobogtatva, stentori hangon kiáltotta:

— Szuronyt szegezz!

Erre a vezényszóra az összes alszakállak leröppültek és a városatyák előtt állt a meztelen arcu

valóság: az összes szakállas szabadelvű pártiak helyén jól maszkírozott csendőrök ültek, akik előáztatták a mellényzsebébe rejtett fegyvert és szuronyokat szegtek az ellenzék mellének. A megegyezés csendjét Péterfi Antal szakította meg a következő felkiáltással:

— Erőszak akar ez lenni?

Az interpellációra Institoris Kálmán megnyugtató választ adott, kijelentvén, hogy erőszakról szó sem lehet. Erre a kedélyek némileg lecsillapodtak s miközben a városi szolgák néhány súlyosan sebesültet kiszállítottak a teremből, a rend teljesen helyreállt.

Institoris Kálmán polgármester erre felszólította az al-Steiner Jakabot, hogy távozzék a teremből. Miután erre ismét kiört a vihar, a polgármester az összes alszakállas bentievetet kiutasította a teremből. Az emiatt támaít kavardásban Roszway Kalman az összes ellenzékiek arcát orvul bekente saját találmányu hajnövesztő szerével, úgy, hogy valamennyinek néhány perc alatt tesintéyes szakállát nőtt. Ees dr. rémülten kiáltotta:

— Ez nyílt abszolutizmus!

Miután a városatyák nem ismerték meg egymást, a közgyűlést be kellett rekeszteni. A városatyák borzasztó izgatottság közt tértek haza. Steiner Jakab egészen magánkivül volt s így kiáltott fel a városház kapujában:

— Hát csakugyan én voltam az? Vagy ő volt én? Nem tudom, de az Óvár-téren sár van és nem adunk pénzt a bécsi kéznek

—zab.

Fejérváry Bécsben.

Rémhírek az abszolutizmusról.

(Debrecenben minden csendes.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 10.

A politika megfeneklett szekerét nagyon igyekeznek megint kihuzni a kátyúból, de hiába. Az egyik jobbra huzza, a másik balra, s a helyzet természetesen marad a régi. Sőt romlik, veszedelmesen romlik. A békeakciók meghiusultak, s újból az a nagy vigasztalanság dől reá a politika küzdőterére, amelyben még csak remény sincs a közeli kibontakozásra. Meséltek József főherceg békitő szerepéről, hogy Apponyinál járt az egyetlen magyar érzésű Habsburg, és kapacitálta; persze, nem volt igaz. Tájékozódás sincs már ebben a vad zürzavarban: találgatás, tapogatózás minden. Csak azt lehet konstatálni, hogy Fejérváry ismét Bécsben van, ismét jelentést tesz a királynak. De hogy merre dől a nemzet ügye: senki nem tudja. Azonban szállanak a hírek az eljövendő abszolutizmusról, — amit ne adjon az isten — és szállanak nyomában a cáfolatok is. A törvényhatóságok és a koalíció pedig folytatják a késhegyig menő harcot. Ez a helyzet képe.

Fejérváry a királynál.

Bécsből táviratozzák a Budapesti Tudósítónak:

Fejérváry Géza báró miniszterelnököt ma délutáni fél egy órakor Ő Felsége külön kihallgatáson fogadta, amelyen a miniszterelnök többi között a magyarországi politikai helyzetről is jelentést tett.

A miniszterelnök fél háromkor tért vissza a magyar palotába.

A király holnap újból kihallgatáson fogadja Fejérváry miniszterelnököt.

Politikai körökben ezt a körülményt akként értelmezik, hogy a király még

nem adta beleegyezését a miniszterelnök által előterjesztett intézkedésekhez a vármegyékkel szemben és hogy a király csak holnap fog véglegesen dönteni.

Magyar-osztrák vámtárgyalások.

Bécsből táviratozzák: A magyar minisztérium palotájában ma szorgos munka folyt. Reggel 9 órakor a Bécsben időző szakelőadók jelentkeztek a minisztereknél, hogy jelentést tegyenek nekik a kereskedelmi szerződések tárgyalásának állásáról. A szakelőadók azután 11 órakor résztvettek a magyar-osztrák vámkonferencián, mely a külügyminisztériumban folyt le s amelyen résztvett Aehrenthal báró pétervári nagykövetségünk is. A miniszterek délelőtt megjelentek Fejérváry Géza báró miniszterelnökkel, akivel rövid ideig tanácskoztak.

Későbbi távirat jelenti: Ma délután Goluchowski Agenor gróf külügyminiszter elnöklése alatt közös minisztertanács volt, melyen a magyar kormány részéről Fejérváry Géza báró miniszterelnök, Vörös László és Feilitsch Artur báró miniszterek és Popovics Sándor államtitkár vettek részt. Az értekezlet a kereskedelmi szerződésekkel és a bolgár-szerb vámunió kérdésével foglalkozott.

A vezérő-bizottság ülése.

A szövetséget ellenzék vezérő bizottsága január 12-én, pénteken délután 5 órakor Kossuth Ferenc elnöklése alatt a függetlenségi párt helyiségében ülést tart.

Nyílt abszolutizmus?

Egyik budapesti estilap az alábbi szenzációs híreket bocsájtja világgá:

Koalíciós körökben ma nagy határozottsággal beszéltek, hogy az országgyűlést nem nyitják meg többé.

Az országgyűlés tudvalevőleg március elsejéig van elnapolva. De mert már eddig körülbelül száz ellenzéki képviselő elhatározta, hogy újabb elnapolásnak nem engedelmeskedik: a kormány tehát meg sem fogja nyitni a Házat.

Március előtt néhány nappal királyi kéziratral fölcszlattatja az országgyűlést. A királyi kézirat csak a hivatalos lapban fog megjelenni.

A kormány a legutolsó minisztertanácsban elhatározta, hogy a sokat ígért erélyes rendszabályokat végre életbelépteti.

Budapest fővárosán és Pest vármegyén kezd meg a sort. Ha ez a két törvényhatóság rövid időn belül meg nem adja magát — amint hogy bizonyos, hogy nem adja meg magát — akkor királyi biztost kap, aki azután kiméletlenül végrehajtja a kormány rendelkezéseit.

A királyi biztosok személyében is megállapodott már a király.

Pest vármegye királyi biztosa, dr. Némethy Károly királyi tanácsos lesz, míg Budapest élére Selley Sándor miniszteri tanácsos kerül királyi biztostként.

A két kinevezés már nemsokára meg fog jelenni a hivatalos lapban.

Eddig a hiradások. Valódiságukat ellenőrizni nem lehet, de remélhetőleg idáig nem fejlődnek a dolgok. Mert ha fejlődnek: akkor azután igazán furcsa világ lesz Magyarországon.

E hírekkel szemben politikai körökben

ma azt beszéltek, hogy a kormány egyelőre mérsékelni fogja a vármegyékkel szemben követett eljárását, mert újabb *beketárgyalásokra van kilátás.*

Bánffy a békéről.

A közhangulatot kitűnően jellemzi az a tünet, hogy a leghevesebb harcok közepette is ráér a sajtó arra, hogy kompromisszumos békehireket terjesszen. Így többek között Bánffyról írja néhány lap, hogy Kossuthnál tett tegnapi látogatása alkalmával a kompromisszumról tanácskoztak.

Az *Aradi Közlöny* tudósítója felkereste ma Bánffy Dezső bárót, aki megkérdezte, ezt a kijelentést tette:

— Én semmiféle kompromisszumról nem tudok, aminthogy ilyesvalamiről egyáltalán nem bírok tudomással. Tudtommal a helyzet teljesen változatlan és nagyon is a messze jövő zenéje a béke.

Pestvármegye eseményei.

Pestvármegye székházán nagy érdeklődéssel néznek a közigazgatási bizottság holnapi ülése elé. Ugyanis a vármegyék közigazgatásáról intézkedő törvény elrendeli, hogy a megyei törvényhatóság közigazgatási bizottsága minden hónap második csütörtökén ülést tartozik tartani. Holnap kellene ezt az ülést megtartani és most azt találgatják, hogy ki fog elnökölni? Legvalószínűbbnek tartják azonban azt a hirt, hogy az ülést ismét elhalasztják.

Pestvármegyén egyébként ma béke-*hírek* vannak elterjedve. Arról beszélnek, hogy sem az alispánt, sem a tisztviselőket nem függesztik fel. A királyi és kormánybiztosok kirendeléséről szóló hirt *valószínűleg tartják.* Ezzel a híresztelésekkel szemben mások azt mondják, hogy Beniczky alispán felfüggesztése *holnap megtörténik.* Határozottat nem tudhatni, mert a bekövetkező eseményeket titkolják. A hangulat azonban a béke mellett szól. A tisztviselők ugyanis azt beszélnek, hogy biztos forrásból tudják, hogy az alispánt nem függesztik fel.

A törvényhatóságokból.

Nógrád vármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt ülést tartott. Miután a csendőrpáncsnok nem volt hajlandó a csendőrséget az alispán fölhívására a vármegyházából kivonni, a közgyűlést a városházán tartották meg. A közgyűlés kimondta, hogy a belügyminiszter megsemmisítő rendeletét nem veszi tudomásul, az országgyűléshez fölrítot intéz a kormány vád alá helyezése iránt, *Berchtold* Artur gróf főispán ellen, aki az installáció megkísérlése alkalmával föltörtette az ajtókat, a törvényhatóság *megindítja a bünvádi eljárást* és ha az ügyesség nem venné át a vád képviselést, akkor a vármegye mint pótmagánvádló kéri az eljárás folytatását. Végül elhatározták, hogy a főispán által holnapra összehívott közgyűlésen senkisésem jelenik meg.

Sopronból táviratozzák: *Sopron* város törvényhatósága ma délután *Baditz* Zoltán dr. főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott. A főispánt beléptekor a városi szabadelvűpárt megéljenezte, az ellenzék pedig *abcug-kiáltásokkal* fogadta. *Bevecz* Abel, a város függetlenségi párti orsz. képviselője, kijelentette, hogy az ellenzék egyedül a város érdekeire való tekintetből bocsátkozik a napirend tárgyalásába. Végül az el-

lenzék bizalmatlanságát fejezte ki a főispánal szemben, aki erre azt válaszolta, hogy forduljanak orvoslásért az illetékes forumhoz. A közgyűlés után *Baditz* főispán *Gerencsér* József függetlenségi bizottsági tag ellen megindította az eljárást hivatalos személy elleni becsületsértés miatt, mert *Gerencsér* „gazember” és „hazaáruló” kifejezésekkel illette a főispánt. A közgyűlésen jelen volt rendőrkapitány *Gerencsért* kivezettette a teremből.

Kassa város törvényhatósági bizottságának néhány tagja ívet körözött, melyben kijelentik, hogy erkölcsi lehetetlenségnek tartják olyan közgyűlésen megjelenni, melyen a főispán is megjelenik. *Pongrácz* Ferenc gróf főispán ezért fölhatalmazta a királyi ügyészt, hogy a jelzett iv körözői és aláírói ellen hivatalos személy megsértése miatt indítsa meg az eljárást.

Hunyadvármegye mai közgyűlésén nem vette tudomásul a belügyminiszter leiratát, melylyel *harmadszor* is megsemmisítette a vármegye rezisztáló határozatát. Kimondta még a közgyűlés, hogy az esetleg kinevezendő főispánt törvényesnek el nem ismeri s be nem iktatja és azoknak neveit, akik a főispán által egybehívandó installáló közgyűlésen megjelennek, a megyeházán elhelyezendő fekete gyásztablán megörökíti.

Szeged város politikai pártjainak vezetői ma tanácskozást tartottak *Nagy* Mihály dr. főispáni beiktatása tárgyában. Pártközi egyezmény nem jött létre, de minden pártan arra törekcszenek, hogy a hétfői installáción botrányok ne történjenek. *Lázár* György dr. polgármester falragaszokon nyugalomra inti a lakosságot, az ellenzék pedig ugyancsak falragaszokon arra, hogy a házakon gyászlobogókat tüzzenek ki.

Kristóffy József belügyminiszter táviratilag megsemmisítette *Szeged* hétfői közgyűlésének az installációt megtagadó határozatát és bekérte a *Toth* Pál dr. h. polgármester fölfüggesztésére vonatkozó iratokat.

A debreceni események.

Debrecenből táviratozzák: *Boda* Dezső kormánybiztos egy újságíró előtt a következőket jelentette ki:

— Teljesen valótlán az a hír, mintha *Varga* Lajos dr. ügyvédet, az itteni jóléti bizottság jegyzőjét tegnap le akartam volna tartóztatni, ellene elfogatási parancsot, vagy köröző levelet adtam volna ki. A dolog úgy áll, hogy *Vargát* tegnap két detektív idéző végzéssel kereste, mert *Vargát* ki akarták hallgatoi. Miután az ügyvéd családja tudatta, hogy *Varga* fontos ügyben *Nagykőrösre* utazott és még ma este vagy holnap visszaérkezik, az ügyvédet szabályszerűen be fogom idézni. Törvénytelen eljárás lenne, ha idézés, kézbesítés nélkül, tartózkodási helyének ismerete mellett elfogatási parancsot, vagy köröző levelet bocsátanánk ki valaki ellen. Már pedig a *törvényektől nem térünk el.*

A katonaság készenlétéről szóló hirt a kormánybiztos *megerősítette.*

Későbbi távirat jelenti, hogy *Varga* Lajos dr. ma *Nagyváradról* *Debrecenbe* érkezett.

A törvényszék vádtanácsa ma tizezer korona biztosíték mellett az ügyész ellenzése dacára *szabadelvűpárt* helyezte *Révy* dr. ügyvédet, továbbá *Kasztl* iparost, míg *Be-*

kási Jenő lapszerkesztő vizsgálati fogságát föntartotta.

Hoffmann vizsgálóbíró bizonyítékok hiányában *szabadelvűpárt* helyezte *Thiessen* Artur bankigazgatót, a rendőrség ellenben letartóztatta *Szóllósi* Mihály napszámost és *Kaprós* László üvegest, akik tanuk valómása szerint *Kovács* Gusztáv főispánt tetteleg bántalmazták.

Boda Dezső kormánybiztos átiratban megkereste a katonai parancsnokságot állandó készenlét iránt.

A nagybányai választás.

Nagybányáról táviratozzák: Ma van a képviselőválasztás a *Bay* Lajos volt szabadelvűpárti képviselő lemondásával megüresedett kerületben. Déli tizenkét órakor *Földes* Béla dr. egyetemi tanár, függetlenségi jelöltnek 579, *Bay* Lajos pártonkívülinek 110 szavazata volt. Fél egy órakor *Földes*nek 624, *Bay*nak 194 szavazata volt. A román községek, melyeknek választói nem függetlenségi pártiak, csak estefelől szavaznak.

Késő este érkezett távirat jelenti: Délután négy órakor *Földes*nek 1094, *Bay*nak 405 szavazata volt. Fél hatra kitűzték a zárórát. A szavazás eredménye az lett, hogy

Földes Béla dr. 1232

Bay Lajos 553

szavazatot kapott és így a függetlenségi jelöltet 679 szótöbbséggel a kerület képviselőjévé választották.

A választási elnök megleghangu beszéd kíséretében nyújtotta át a mandátumot *Földes*nek. Este a várost kivilágították és lakomát rendeztek az új képviselő tiszteletére.

HIREK.

ARAD (Croatien.)

Arad, január 10.

Nem először esik szó arról: milliókat és milliókat adunk ezüst tálcán az osztrák gyárosoknak és kereskedőknek, akik ennek fejében azt a szivességet se teszik meg, hogy Magyarország földrajzát megtanulják. S ha már a franciák és angolok Magyarország összes városait bekebelezik Ausztriába, legalább az osztrákoknak illenék tudni, hogy hol vagyunk. Eenyit megérdemlünk azoktól, akik a megrendeléseinkre éhesek. Valami „*Carl W. Pichler & Co.*” nevű, „*Wien, VII/1. Mariahilferstrasse 74/b.*” című osztrák kereskedő árjegyzékei érkeztek ma Aradra s a címzésükön a hely így van föltüntetve:

Arad
Croatien.

Talán haragszunk ezért a *Carl W. Pichler & Co.* cégre? Dehogy; sőt semmisse lehet jobb propagandája a magyar iparnak, mint az ilyen címzés. A figyelmesség, pedanteria megtéveszti a magyart; ha Ausztriából magyar szövegű levelet kap, az mindjárt elbájozza, még ha helyesírási hibákkal is van tele. S ha Angliából kap ajánlatot, amelyen a vármegye helyesen van megjelölve, ettől annyira meg van hatva, hogy siet azt elfogadni. Ausztria s a külföld

élelmesebb emberei már ismerik a hiu magyaroknak ezt a gyöngéjét és ezzel akarják a sovinizmusa alól kihuzni a gyékényt.

A Carl W. Pichler & Co. cég azonban diplomát érdemelne az Iparpártoló Szövetségektől s vele együtt mindazok, akik Aradot a krevótok földjére teszik. Mert az aradi ember, aki ilyen árjegyzéket kap, csakugyan nem fordul az önkéntelenül is csufoló gyárosokhoz, kereskedőkhöz. Helyes. Keressék is ők, az osztrák iparosok és kereskedők Aradot Horvátországban. — s találja meg azt Magyarországon — a magyar iparos és kereskedő.

Utóirat. Az egyik ilyen boritékon a német fordítás egy humoros dolgot is szült. A levél az Aradi Ipar- és Népbank egy hivatalnokának szült. A bécsi kereskedő ezt így fordította: „Beamter d. Arader Gewerbe Volksschule.“

— Az Aradi Közlöny nagy képes naptárát a kiadóhivatal e héten az alábbi városokban és községekben lakó előfizetőinknek küldötte meg:

Alvács, Ágis, Acsuva, Aranyág, Apát, Apatelek, Alcsill, Almás, Bács-Kula, Berzova, Budapest, Brád, Bokszeg, Barakory, Czebe, Drauc Duud, Dózsa, Gurahonc, Glogovác, Görbed, Gyula, Gyarmata, Felmén, Fakert, Hódmezővásárhely, Halmagy C. ucs, Kavana, Kispeszt, Kurtakér, Kresztamónes, Kristyór Körösbanya, Magyarád, Mezőhegyes, Menyháza, Moroda, M. M. Monyóró, Nagy-Dorogh, Nagy-Butyin, Nadas, Pieskucs, Pankota, Pécska, R. skulcs, Seprős, Szintye, Ezaturó, Supoly, Silingya, Szeged, S. kó, Soborsl., Trencsen, Tauc, T. ács, Ternova, Tóvisegyháza, Ujv. dék, Ujpest, Világos, Veszprém, Zimándujfalu, Zaránd.

— A király Németországban. Berlinből táviratozzák: Egy itteni lap azt a hírt közli, hogy Ferenc József király az idén részt fog venni a német nagy hadgyakorlatokon. Berlini politikai és katonai körökben mitsem tudnak e látogatásról és a hírt valószínűtlenné is tartják.

— A selmeci főiskolát bezárták. Selmecbányáról táviratozzák: A kormány ma érkezett rendeletével bizonytalan időre bezáratta az itteni erdészeti és bányászati főiskolát, melynek hallgatói Szabó Mihály multkor megghiusult installációja alkalmával nagyszabású tüntetést rendeztek a főispán ellen.

— Rudnay és az Országos Kaszinó. Rudnay Béla budapesti rendőrfőkapitány a rendőri sajtóiroda úján a következő nyilatkozatot adta ki: „Az Országos Kaszinó tagság dolgában a főkapitány ellen beadott indítvány félértétele a kalmából terjesztett kicsinyes híresztelésekkel szemben a főkapitány kijelenti, hogy arra nézve, hogy ő az Országos Kaszinóból kilép, senkinek ígéretet nem tett és senkit fel nem hatalmazott, hogy nevében ilyen ígéretet tegyen.“

— Motorpróbák. A kereskedelemügyi miniszter személyes jelenlétében az államvasutak budapest-hatvani vonalrészén tegnap motorpróbákat tartottak. Budapest és Hatvan között egy 100 lóerejű De Dion Bouton rendszerű gőzmotorkocsit próbáltak ki, melyet a Ganz gyár készített az orosz államvasutak részére. Hatvantól Gödöllőig egy Stoltz rendszerű, 80 lóerejű, 3 tengelyű gőzmotorkocsit próbáltak ki, melyet a győri vaggongyár a Budapest-Lajosmizsel-Kecskeméti h. é. vasutnak szállít. Gödöllőtől Budapestig pedig egy 2 tengelyű, benzinelektromos, 70 lóerejű kocsit próbáltak ki, melyet az aradi Weitzer-gyár készített a Máv. részére.

— A motorok sebességével készült me-

netrend alapján, általában kedvező eredményt nyertek. A próbán Vörös László kereskedelemügyi miniszteren kívül résztvettek: a kereskedelemügyi miniszterium részéről Seterényi József államtitkár, Stettina József és Márk Károly miniszteri tanácsosok és Papp János főfelügyelő; az államvasutak részéről Ludvig Gyula elnök, Kotányi Zsigmond forgalmi igazgató, Streer Emil felügyelő és Tolnay Gedeon üzletvezető. A győri vaggongyárt Lederer Gusztáv igazgató, az aradi Weitzer-féle vaggongyárt Herzel Bernát és Müller Gyula igazgatók, a Ganz-gyárt pedig Asbóth Emil vezérigazgató képviselték.

— A belga király házassága. Brüsszelből táviratozzák: Lipót király csakugyan megházasodott. Ezelőtt körülbelül egy esztendővel elvett egy egyszerű polgári leányt, s most csak az a kérdés, hogy vajjon a király beírta-e a házasságnak egyházi megáldásával, vagy pedig polgári házasságot is kötött? Mert Belgiumban az olyan házasság, melyet csupán templomban kötnek, nem érvényes. A belga alkotmány nem ismeri sem a királynak, sem a királyi család tagjainak morganatikus házasságát. A király feleségül vehet, akit akar és felesége a házasság által a belgák királynője lesz, mégha a legalsóbb néposztályból való is. Kétségtelen, hogy a louzaini portás leánya, akinek Lipót király kezét nyujtotta, esetleg a belgák királynője lesz. A dolgokat nagyon összebonnyolítja az a körülmény, hogy Vaughan bárónő — ezt a nevet viseli ezidőszerint a király felesége — Lipót testvérének, a flandriai grófnak halála napján, mult év november 17-én fiugyermeket szült, aki abban az esetben, ha törvényes házasságból született, trónöröklésre van hivatva. Egész Belgiumban természetesen nagy az érdeklődés aziránt, hogy milyen formában kötötte meg a házasságot a 71 éves király?

— Elkobzott aradi napilap. Az aradi királyi ügyész ma a nagyváradi ügyészség rendeletére utasította Greén Nándor tb. főkapitányt, hogy az Arad és Vidéke című napilapot kobozza el. Az ügyészség hatóság elleni erőszakra való felhívás és lázítás miatt rendelte el az elkobzást.

— Az aradi vaggongyár állami megrendelése. A mai napon az a hír terjedt el az üzleti körökben, hogy az aradi Weitzer-féle vaggongyár részvényei váratlanul 50 koronával magasabb árfolyamon kerestettek és adtak el. Tény az, hogy a vaggongyár részvényeinek árfolyama a budapesti tőzsdén az utóbbi időben állandó emelkedést mutat (s így tegnapról mára 195 koronáról 205 koronára emelkedett az árfolyam); a rohamos emelkedést azonban annak tulajdonították, hogy az állami vaggongyárak ügye, amely mintegy harminc millió koronát tesz ki, s amelyből az aradi vaggongyárnak tekintélyes összeg van szánva, dűdre jutott. A szállongó hírek szerint egy osztrák nagy pénzügyész, az Osztrák Földhitelintézet vállalta magára a vaggongyárak perferktuálását, arra az időre, amíg a beruházási kölcsön törvényhozási uton rendezve lesz. A hírt, miután arra nézve illetékes helyről még határozott felvilágosítást nem nyerhettünk, csak fentartással közölhetjük. Az tény, hogy a kereskedelemi kormány, főképp a vaggongyárakra való tekintettel, a vaggongyáraknak nagyobb állami megrendeléseket juttat. Ennek azonban akadálya az, hogy a törvényhozás felhatalmazását kívánják, az pedig belátató időn belül nem remélhető. Hogy ezen az akadályon segítettek-e valami módon, nem tudni; szakkörökben azonban nem

tartják valószínűnek, hogy ez egy pénzügyész tranzakciója folytán történt volna. Megjegyezzük végül, hogy az ötven koronával magasabb áron történt részvénykötésekről senki pozitív adatot nem tud.

— A temesvári sörgyár. Mint említettük, Temesvár városa a Hatvany-Deutsch Sándor tulajdonát képező temesvári sörgyár részvényeinek felé két évi próbaidő mellett megvette. A város bizalmi férfival kibővített igazgatóság keddi ülésén Telbisz Károly polgármestert elnöknek, Hatvany Deutsch Sándort alelnöknek megválasztotta. A város tárgyalásokat folytat a részvények második felének megszerzése iránt. Hatvany Deutsch tulajdonos hajlandónak mutatkozott a részvények 240 százalékos árfolyammal való átadására. A részvények első felét 160 koronás árfolyammal szerezte meg a város. A feltétel szerint a város a két éves próbaidő elteltével a vételtől elállhat.

— Nincs új állás. A város adóügyi osztályában fölhamozódott munka miatt Institoris Kálmán kir. tanácsos polgármester azt az előterjesztést tette a törvényhatósági bizottságnak, hogy 1907. január elsejétől kezdve egy segéd-tiszt és egy állandó végrehajtói állást szervezzen az utadó-alap terhére. A mai közgyűlésen Barabás Béla az előterjesztés ellen beszélt s egyedül a hivatalos órák új beosztásának tudta be a fölhamozódott munkát. A közgyűlés egyhangulag megtagadta az új állások szervezését.

— Leégett fűrésztelep. Turóc-Szent-Mártonból írják: A Lóvy féle nagy fűrésztelepen tegnap tűz ütött ki, mely csakhamar elpusztította a felhalmozott faanyagot. Elégett több mint 50,000 korona értékű deszka. Nagy kár esett az épületekben is. A gépházát sikerült megmenteni, ami a kassa-oderbergi vasút főműhelyi tűzoltóságának köszönhető. A tűzoltók más szivattyu hiányában a mozdonyokat használták fel szivattyu gyanánt.

— Zichy Jenő gróf visszavonul a politikától. Budapesti tudósítók táviratozza: Zichy Jenő gróf, a függetlenségi párt és a vezérő bizottság tagja el akarja hagyni Magyarországot és Afrikába készül.

— Nincs mit keresnem többé itthon — magyarázta barátainak — hiszen oly zavarosak a viszonyok, Fejérváryék uralma annyira meggyökeresedett, hogy egyelőre semmi reményünk sincs a változásra. Már régóta készültem Afrikába, most megvalósítom ezt a tervemet. Mikor Apponyinak szólottam róla, ő teljes mértékben helyeselte azt. Inkább vagyok a duvadak között, mint egy abszolutisztikusan kormányzott országban. Most pedig az jön.

Azt halljuk, hogy Zichy gróf már nemsokára elindul Afrikába. Már nagyban készülődik és most válogatja össze utitársait, akik között állítólag a gyöngébbik nem is képviselve lesz.

— A külvárosok réme. A zdetektívek ma délelőtt letartóztatták Molnár János rovott multu foglalkozás nélküli betörőt, aki valóságos réme volt a külvárosoknak. Greén Nándor tb. főkapitány kihallgatta Molnárt, aki nem kevesebb, mint huszonegy betöréses lopást ismert be. — Rendszerint az eléskamrák ajtait feszítette ki és elhordta az ott talált élelmiszereket, az udvarokról pedig az aprójószágokat hajtotta el. A veszedelmes betörőt átkisérték az ügyészséghez.

— Érdekes eljegyzés. Hencz Károly dr. országgyűlési képviselő, aki Hencz Józsefnek, az aradi Dobiaschi-féle haloxilin gyár gépészenek a fia, eljegyezte Kelecsényi Kerekes Anna kisasszonyt, Kelecsényi Kerekes Géza debreceni fődbirtokos leányát.

— **Ongyilkos ügyvéd.** *Budapestről* táviratozzák: *Brunkala* László fővárosi ügyvéd Szondy-utca 58. szám alatti lakásán ma délután négy órakor öngyilkossági szándékából *hasba lőtte magát*. Halálos sérüléssel a Rókus-kórházba szállították. Brunkalát nyomor és betegség készítette az öngyilkosságra. Az életunt ember férje a Vásonkeő-pörben szerepelt Brunkala Lászlóné szülő. Osvald Ilonának, akit tudvalevőleg izgalmas végtárgyalás után, melyben *Eötvös* Károly és *Polónyi* Géza állottak egymással szemben a budapesti büntetőtörvényszék fölmentett, de a kuria válóhamisítás miatt két esztendei fegyházra ítélte.

Későbbi távirat jelenti: Brunkala ügyvéd feleségének Amerikába szökése óta teljesen visszavonultan élt és két év óta *Márkus* Ignác kereskedőnél egy kis udvari szobában lakott. Tíz nap óta beteg volt és tegnap odaszólt a szobaleánynak:

— Bár ne élnék már soká. Kinlódnom, ugyan mulassa meg, hol van az ember szíve?

A leány vigasztalta az ötvennyolc éves beteg embert, aki tegnap egész éjjel nem aludt. Ma délelőtt panaszkodott, hogy fuldoklik és kérte a szobaleányt, hogy hozzon neki egy pohár vizet. Míg a leány oda volt, Brunkala mellbe lőtte magát. Az orvosok remélik, hogy az életunt pár hét múlva fölépül.

— **A veszedelmes kerítés** *Békéscsárdról* jelentik: Tegnap délután Gál Péter icpész udvarának az utcai jarda felőli vastag vályogkerítése hirtelen egész hosszában kidőlt, miután a kerítés alja a sok esőzés folytán kiázott. Abban a percben, amikor a kerítés kidőlt, négy kis leány ment el arra, akiket a kerítés maga alá temetett. A ház lakói rögtön segítségére jöttek a szerencsétlenül járt kislányoknak, kiemelték őket a kerítés romjai alól és rögtön ápolás alá vették. Két leány sebesülése *életveszélyes*, kettő könnyebb természetű. A kerítés tulajdonosa ellen gondatlanság miatt megtették a följelentést, mert az azonnal megtartott helyszíni szemle konstatálta, hogy a fal teteje máz régebben dűlőfélben állott.

— **A Hertschka-ösztöndij.** A Hertschka-féle alapítványból megüresedett ösztöndíj állomásra nyolc középiskolai tanuló pályázott, akik közül a tanács *Heller* Jánost és *Engel* Antalt jelölte, mint jeles előmenetelű tanulókat. A közgyűlés egyhangulag *Heller* Jánosnak juttatta az ösztöndíjat.

— **Földrengések** *Bécsből* táviratozzák: Éjféltől után néhány perccel az egész városban könnyű, hullámszerű, néhány másodpercig tartó földrengés volt érezhető. Eddig semmi kárt se konstatáltak.

Magyarország több vidékéről ugyancsak földrengésről ad hírt a telegráfrót. *Szenicen* ez éjjel 12 óra 5 perckor és 2 óra 5 perckor hullámszerű földrengés volt. Több kémény összeomlott.

Nagyszombatról jelentik: Ejjel 12 óra 10 perckor földrengés volt érezhető, amelynek következtében több kémény bedőlt. A földrengés délkeleti irányban vonult.

— **Egy félreismerő lángész.** Körülbelül egy évvel ezelőtt érkezett Londonba egy német főúri család ifju sarja, a 21 éves gróf *Lynar Uno* Sándor. Az eiszegényedett család mindössze 72 font azaz 1440 márká évi apánázst biztosított az ifjunak, aki zenei tanulmányokat végezve odahaza, úgy gondolta, hogy zeneszerzésből, kupék írásából fog megélni, sőt talán gazdagsághoz is jutni. Azonban nem volt szerencséje, mert valamennyi színházigazgató a legudvariasabb formák közt bár, de visszautasította az ifju szerzeményeit. Ez végtelenül elkeserítette, mert pénze is elfogyott, sőt adósságot is csinált házasszonyánál, elhatározta, hogy öngyilkossá lesz. Még az elmúlt év november

27 én eltávozott lakásáról és többé vissza sem tért. Hogy öngyilkossá lett, azt csak sejtteni engedte két levele, melyekből az egyiket egy német barátjához intézte, a másikat egy énekesnőhöz, aki több kuplóját énekelte. Most végre bizonyossá lett, hogy tényleg öngyilkosságot követett el, a *Thames* ugyanis a minap egy holttestet dobott partra és abban a szerencsétlen ifju zeneszerzőre ismertek rá. Így írják meg az esetet az angol lapok, a német sajtó azonban konstatálja, hogy a *Spreewaldeb*ben lakó *Lynar* grófi családnak nincs egy 21 éves *Uno Sándor* nevű fia és az öngyilkos valami e néven szereplő idegen ifju lehet.

— **Fazekas Agoston** bírái. *Fazekas* Agoston pestmegyei főjegyző ügye a főlebbezés és semiségi panasz következtében, amelyet *Drill* Béla járásbíró ítélete ellen *Fazekas* nevében *Polónyi* Géza adott be, tudvalevően a budapesti büntetőtörvényszék elbírálása alá kerül. Az ügyben már meg is alakult az ítélő tanács, melynek tagjai lesznek: *Fekete* Gyula törvényszéki bíró, elnök; *Czekeli* Marcell és *Saly* Dezső törvényszéki bírák, mint szavazó bírák.

— **Szerelmi botrány.** *Berlinből* jelentik, hogy a német főváros közönségét kínos botrány foglalkoztatja, amelyben még szenzációs fordulatok várhatók, minthogy abba a legelőkelőbb körökből való férfiak és nők vannak belekerve. Az eset következő: Egy *Christ* Károly nevű kereskedő, aki különben *Zossen*ben lakik, a múlt év június 1-én kibérelte a *Tempelhofer Ufer* 8. számú ház első emeletét. O maga nem lakott ott, csupán a felesége és báró *Stanben* Jenő volt kémikus, aki egyszer már az örültek házában volt és most is gondnokság alatt van. A báró szeretője volt a 32 éves szép asszonynak, ki hamis néven, *Fischer* kereskedő név alatt jelentette be a rendőrségen. Különbösen a báró is nős, de felesége Londonban él. Az asszonyhoz naponta igen sok férfivendég érkezett, akik *Berlin* legelőkelőbb köréhez tartoztak. Közben a báró féltékenykedni kezdett és heves jelenetek játszódtak le, különösen mikor rájött, hogy az asszony eladta tizenötezer márkát érő berendezését és el akart utazni egy berlini arisztokratával. Folyton fenyegette is az asszonyt, aki azonban nem vette komolyan. De mikor a vendők megjelentek a butorokért, kitört rajta a dühöngő örület és a drága berendezést, a műtárgyakat, mind összetörte. Mikor ezzel elkészült, beretvát vett elő és el akarta metszeni szeretője nyakát. Közben azonban rendőrök jöttek, akik nagynehezen megfékezték a dühöngőt. A rendőrségen leleplezte *Christnét*. Megmondta, hogy ő hamis néven jelentette be és kerítéssel foglalkozott. Előkelő urak és asszonyok tömegesen keresték fel naponta, de a nők is férfiruhában jöttek. *Christnét* a rendőrség letartóztatta. A bárót pedig elmeógyógyintézetbe szállították.

— **Az asztalos és a segédje.** A szabadságtér 12. számú házban, az ugynevezett *Vaskapu* épületnek a lakóit ma korán reggel lármás veszekedés zavarta föl az álmukból. *Bogár* János asztalos segéd és a főnöke, *Salgó* Gusztáv között folyt a pörpatvar, amely onnan keletkezett, hogy *Salgó* nem akarta kiadni *Bogárnak* a munkakönyvét. A segéd úgy vélte megoldani a differenciákat, hogy fölkapott egy léceket és föbe vágta vele *Salgó* Gusztávot, aki könnyű testi sértés miatt följelentette *Bogárt* a járásbírósnál.

— **A legújabb tánc.** *Matthiche* a neve a legújabb és rendkívül divatba került táncnak, mely a Kék-tek után máris megkezdte hódító körútját Európában. A tánc brazil eredetű és egy *Zingara* nevű brazil táncosnő hozta először Európába és vele Londonban és Párisban igen nagy feltűnést keltett. A budapesti Fővárosi Orfeum igazgatójának is sikerült az érdekes táncosnőt nagyon rövid ven-

dégszereplésre megnyernie s így nemsokára *Zingara* kisasszony lesz Budapestem a leghíresebb hölgy és minden színpadon *Matthiche* t fognak táncolni.

— **Az arc ápolására** az orvosok mint biztos és amellett ártalmatlan szert a Földes-féle *MARGIT*-krémet ajánlják. Ara 1 korona. Kapható minden gyógyszerárban.

— **Aki szép finoma** irradandó és értékes ajándékkal óhajtja szeretteit meglepni, az forduljon teljes bizalommal *Weinberger* Ferenc jónévű ékszerészünkhöz *Andrássy* tér „Központi szálloda” épület, melegen ajánljuk a t. közönség figyelmébe és pártfogásába, ismert szoliditása révén is, szép raktára már meg éppen imponáló. Olcsó szolid arak, pontos kiszolgálás — saját ékszer készítési és javító műhely. Városi és megyei telefon 439. 2498

— **„Antidol”** a legjobb gyógyszer: fejfájás, ideges fejfájás és nátha ellen. A szert nem kell bevenni, néhány csepp a tenyéren eldörzsölve s használati utasítás szerint belelegezve, azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja mindenképpen csak jót mond róla. Kérdezzé ismerőseit: hogy használta e már az Antidol t?, amely nagyszerű hatásáért arany éremmel lett kitüntetve. Egy üvegeske ára 1 kor. 20 fill. és 35-ször mulaszthatja el vele fejfájását. Kapható: *Hajós* Arpád, *Krebsz* Géza, *Földes* Kelemen, *Ring* Lajos, *Rozsnyai* Mátyás és *Vojtek* Kálmán gyógytárában. 2903

— **Szép fogakat** csakis a *Dentolin* fogcreme használata biztosít. *Vojtek* és *Weisz*nál. 112

Cenzura a színházban.

(Egy színházlátogató panasz.)

Arad, január 10.

Egy előkelő színiügybarát kezéből vettük a következő sorokat:

Az aradi színpadon egy új irány kezd hódítani, ami tulajdonképpen a leza ellenőrzésből ered, de a színházba járó közönséget rövidíti meg. Most, amikor a vendégszereplések napirenden vannak és minduntalan magasabb árak mellett magasabb élvezetekben részesülünk, az az egyes darabokat minden alkalommal megnyirbálják, megrövidítik, talán kényelmi szempontból azért, mert a darab fél 8-kor kezdődik és hamarabb legyen vége: úgy hogy a színházba járó publikum a pénzéért nem kapja meg egészen azt, amit a színpad hirdet.

Hogy példával éljek: *Kaczér* Margit, a budapesti Opera művésznője, amikor legutóbb a *Troubadour* operában fellépett, kihagyta a harmadik felvonás egész duettjét.

A tegnapi *Czigánybáró* előadás alkalmából, amidőn *Szeyer* Ilonka és *Pichler* Elemér budapesti operai művészek előadásában valóban gyönyörködhetünk, a darabból nagyon sokat kihagytak. Kimaradt az első jelenet kettőse *Arzéna* és *Uitokár* között, kimaradtak gróf *Quarnero* kupléi az erénycsószségról, a jégről stb., kimaradt *Zsupán* éneke: „Vigyázz lövők, kiáltja egy spanyol,” amidőn *Zsupán* a spanyol háborúból hazajött.

Nem is beszéllek arról, hogy a *Hoffmann* meséiből egy egész felvonást hagytak el. Ne felejtse el a művészettség, hogy Arad színházba járó közönsége Budapestem is jár színházba és így ugyanezen darabokat csiszoltabban és teljes egészében láthatja. Nagyon bántó dolog, amikor itthon darab-részleteket láthat csak, holott az egész darabra váltja jegyét a néző.

Szerény nézetem szerint ez nem helyes dolog ezen segíteni kell. Addig is azonban célszerű és szükséges volt a színház művezetőségének az eljárását a nyilvánosság előtt szóvá tenni.

Egy színházlátogató.

Henneberg-selyem

csak a gyárból direkt! Fekete, fehér vagy színes 60 krtól 11 frt 35 krig méterje, blousoknak és uszályos ruháknak, bérmertve és elválasztva, házhoz szállítva. Dás mintaválaszték azonnal. — **Henneberg selyemgyára, Zürich.** 3953

NAPIREND.

Január 11. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Higin püspök. — Protestáns naptár: Fruktuóz. — Görög-keleti naptár (december 29.): Aprószentek. — A nap két 7 óra 48 perckor, nyugszik 4 óra 28 perckor.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött távirati szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Változó, enyhe, elvélve csapadék.

Január 11. Az aradi turista-egyesület igazgató-választmányi ülése este 6 órakor.

Január 13. A Meteor aradi kerékpárklub közgyűlése este 8 órakor (Vass-kávéház.)

Január 21. Az aradi polgári takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az aradi főgymnasium Petőfi-önképző körének ünnepélye délután 5 órakor.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A csanádmezei aljegyző bünpöze. Irtnuk már arról a bünygyről, amely *Vajda Jenő* fölfüggesztett csanádmezei aljegyző nevével kapcsolatosan és ő ellene indult meg a szegedi kir. ügyészségen. *Vajda* tudvalevően múlt hó végén megtámadta *Farkas László* h. alispánt, aki fölszólította *Hervay István* fölfüggesztett alispánt hivatala átadására. Ekkor belépett *Vajda Jenő* aljegyző, aki ilyen szavakkal fordult *Farkas* h. alispánhoz:

— Hogy mer ide bejönni, maga szemtelen, disznó, vén hazárduló gazember; takarodjon innét!

Emiatt *Vajdát* fölfüggesztették, azenkívül hatóság elleni erőszak és becsületsértés miatt följelentést tettek ellene a szegedi kir. ügyészségnél. *Winckler István* dr. kir. ügyész a btk. 165. §-ába ütköző hatóság elleni erőszak és a btk. 262. §-ába ütköző becsületsértés miatt kérte ellene a vizsgálat megindítását. *Magay Lajos* vizsgálóbíró tegnap adta ki ebben az ügyben a végzést, amely szerint a hatóság elleni erőszakra vonatkozó vádat elutasítja s csak a becsületsértés miatt rendeli a vizsgálatot. Az indokolásban azt mondja, hogy a tanuk igazolták a h. alispán ellen tett sértő nyilatkozatot, de azt nem igazolták, hogy hivatali működésében megakadályozta.

§ A pletyka. Kecskeméten történt tavaly, hogy *Sándor Gyula* egy estén a feleségével betért a Royal kávéházba s néhány üveg pezsgőt rendelt. Másnap már híre járt, hogy duhaj nótákat énekel széles jökedvényben, harmadnap, hogy teljesen lerészegedett, negyednapra *Sándornak* egyik rokona, özvegy *Fekete Józsefné* már úgy adta tovább a dolgot, hogy az ő aragálatos rokonai, *Sándor Gyula* és a felesége részegségükben a földön hemperegtek s az aszszonyt úgy szedték föl a jogászok a kávéház padlójáról. Ki tudja, a pletyka szárnyán még mennyire nőtt volna a szerény esti mulatság, ha *Sándor Gyula* meg nem sokalja a dolgot s az ötödik napon a *Kecskeméti* című lapban özvegy *Fekete Józsefné* alias ragalmazónak s hazug pletykafészeknek el nem nevezi. E nyilatkozat miatt *Fekete Józsefné* sajtópört indított az unokaöccse ellen. A kecskeméti törvényszék előtt lefolyt tárgyaláson *Sándor* kijelentette, hogy neki kötelessége volt utját állni a pletyka terjedésének, *Feketéné* pedig azzal védekezett, hogy a rokoni jóindulat vezette akkor, amikor az esetet korpoltálta. A bíróság mind a kettőt hatvan-hatvan korona pénzbüntetésre ítélte becsületsértés vétségéért. A budapesti kir. ítélőtábla *Horváth Béla* elnökletével a törvényszék ítéletét megsemmisítette, *Sándor Gyulát* ragalmazásért 140 korona pénzbüntetésre ítélte, *Feketéné* büntetését ellenben husz koronára szállította le.

Budapesti áru- és értéktőzsse.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 10

Amerika $\frac{1}{2}$ magasabb. Kínálat és vételkedv mérsékelte. Elkelt 16,000 métermáza buza tartott áron. Az árak 100 kilónként számítva:

Arany 12 órakor

Buza 1906. áprilásra	17.26—17.28
Rozs 1906. áprilásra	14.14—14.16
Zab 1906. áprilásra	14.48—14.50
Tengeri 1906. májusra	13.68—13.70
Új őszi buza 1906-ra	16.86—16.88

Arany 6 órakor

Buza 1906. áprilásra	17.24—17.26
Rozs 1906. áprilásra	14.12—14.14
Zab 1906. áprilásra	14.46—14.48
Tengeri 1906. májusra	13.64—13.66
Új őszi buza 1906-ra	16.84—16.86

Aranyzat kellemes.

Arany 5 órakor

Osztrák hitelrészvény	67.75
Magyar hitelrészvény	789 —
Leasingbank részvény	495.50
Rima-Murányi vasúti részvény	525. —
Osztrák-magyar államvasúti részvény	671.25
Közüti vasút	591 —
Vasúti vállamos vasúti részvény	327 —
Erzsébet szanatórium sorajegy pénzben	10.75
Erzsébet szanatórium sorajegy árúban	12.75

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 10. —

Magyar csobrenyi: Öreg nehéz páronként 407 kilogrammon felüli súlyban 127—129 fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 132—134 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 130—131 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 128—130 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 128—129 fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban 124—125 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 121—122 fillérig.

Sertésleltétel: Január 7. napján volt készlet 33,975 darab, január 8. napján fölhajtatott 2679 darab, január 9. napján elszállított 1719 darab, január 9. napján maradt készlet 34,235 darab.

A hírtől sertésleltétel irányzata: Csöndes.

CSARNOK.

Egy csodálatos asszonyról.

Irta: Barta Lajos.

(Folytatás.)

Egy homályos utcába értünk. Vis-a-vis, mintha megállt volna . . . Ugy láttam akkor, hogy megállt; hogy várt rám. — De ha most visszaemlékszem arra a pillanatra, érthetetlen ugyan maga a tett, de bizonyossága föltétlen, hogy e nő tulajdonképen megállt és — mégsem állt meg. Valami rendkívüli ügyes, nagyszerű misztifikáció volt ez, melyre csak ez, csak olyan nő volt képes, ki nemcsak áttott képeket, elolvasott regényeket és verseket hordoz tudatában, de akinek lelkében soha meg nem festett képek, soha meg nem írt gondolatok és koncepciók eredeti vonalai, színei, ütemel ringanak . . .

A misztifikáció hálóba ejtett. Utolértem őt. Szomszédnőm még mindig mivelte a rejtélyes megállás csodáját, mely igazán nem tartott tovább egy pillanatról és mégis abban a szédületben, melyet gyönyörteljes ígérkezése okozott — roppant sok eseményt foglalt magában . . .

Megálltam. Leemeltem kalapomat. De asszonyom mozdulatlanul maradt már felém sujtott a családás. Soha nyomorultabbnak, lealázotabbnak nem éreztem magamat. A megbántott büszkeség, a megtámadott szüzies szemérmesség, a durvaság fölötti kétségbeesés és harag hulláma borította el e nő arcát. Nem szólt egy szót sem, de arcának kifejezése, testének tartása, melyben teljesen érvényesült hideg gráciája, lejutóbb volt minden szónál. Legyökerezve álltam ott e talány előtt, melynek megfejtését e nő rendkívüli lelkivilága csak később szolgáltatta számomra . . .

Másnap megtudtam, hogy vis-a-vis ott-hon keserű könnyeket sírva panaszkolta el férjének a durva merényletet. Harmadnap egy kaszárnyában megverekeztem az urával. Sohasem felejttem el ezt a jelenetet, mikor a férfit, kit azelőtt sohasem láttam, kinek létezéséről sejtelmem sem volt, megpillantottam. Hatalmas, szinte óriási férfi volt, formátlan testtel,

vad, szőrös, szakálas ábrázattal, nagy, félelmes bölényszemekkel . . . ama nehéz természetű emberek egyike, kiktől első pillanatban meglátni a szenvedélyes vadászt, a pusztázó, erdőjáró, félig még ősbembert . . .

Iszonyu rohanással tárt nekem kardjával. Ez az ember megbabonázott, megigézett különös öslényszerűségével. Hisz ez a mitológiai szatir volt, ki barlangjában tartja a nyμφát, ki vízi liliomból alakult gyönyörteljes asszszonyyá . . . Egy pillanatban kardja belevágott jobb felső karomba. Iszonyu csapása a csontig hatolt. Az én kezemből kiesett a kard . . .

Becsületes ember nem bírja elviselni egy férjes asszony elcsábítását, az evvel járó hazugságok miatt. De az asszony szabadnak látszott, mint a madár és édes vonalommal önként közeledett felém . . . Párnás kürmű ragadozónak, gyönyörű fehér gereznaju vérszomjas macskának tűnt föl előttem, kinek az a szilaj kedvtelése, hogy titokban tartott szatirjával összetörteti azt, aki megkivánta és kinyújtja utánszékét . . .

Három hét mulott el és én ez idő alatt egyetlen egyszer sem mentem az ablakhoz. Végnélkül szégyeltem magamat. Bujkáló életet folytattam; én, kit azelőtt életfilozófiám a leg súlyosabb örvényeken át is fölsegített a büszke rezignáltsághoz . . . Egy napon egy levelet kaptam. A levélben nem állt más, mint ez:

„Édes! Haragszik? Imádom.“

Két három nap múlva újabb levelet kaptam evvel a tartalommal:

„Édes hősöm! Az öné vagyok! Ne veszen meg!“

Egy újabb levélben ez állt:

„Bocsásson meg. Há megvet, a halálba kerget. Verjen meg — csak szeressen! Bocsánata jeléül nézzen át hozzám! Nem lehetett máskép. Majd megérti egyszer . . .

Ez a becsületes-égembe helyezett föltétlen bizalom majdnem újra rabjává tett. Roppant erő lakozott abban, hogy így rám bízta most magát. Egész hadjáratainak takikája megvilágosodott most előttem. Ez a nő igazán óriási művész, vakmerően elszánt játékos volt. Az ilyenek, ha férfiak, minden erkölcsi alap nélkül folytonos diadalokban, nagyszerű pősbán végighódítják a világot . . . Lám kemény próbára tett, anélkül, hogy valamit kockáztatott volna. Testi és lelki szenvedésem árán kipuhaltolt: mennyire számíthat nálam a lovagiasságra és irgalomra a legnehezebb pillanatokban, még a magam lealázása árán is, hogy aztán a próba eredményekép: megvessen, vagy eszeveszetten, egy egész elromlott élet végső reményével odadobja magát.

(Vége következik.)

Nemzeti Színház.

Bérlet 96. sz.

Párosa.

Csütörtökön, 1906. évi január hó 11 én

Az aranyember.

Dráma 5 felvonásban, előjátékkal. Irta: Jókai Mór.

SEMÉLYEK:

Timár Mihály	Keszler Ede.	Granicsártiszt Faludi K.
Trikálisz	Várnai Jenő.	Csempész Kulcsár L.
Timea, leánya	Kőrössi J.	Brazovics Szathmári A.
Tereza	Veszpréminé.	Zsófia, neje Benkőné P.
Noémi, leánya	Biró Irén.	Athália Kápolnai J.
Krisztyán	Delli Lajos.	Kadisa Beregi S.

Kezdete este 7 óra föl órakor.

NYILTTÉR.*

a legjobb fém-tisztító szer. 2208

Mindenütt kapható.

Gyár: Lubanynski & Co., Berlin NO.

Üzlet átvétele!

Tisztelettel értesitem a nagy-
érdemű helybeli és vidéki közön-
séget, ugyszintén nagyrabcsült
rendelőmet, hogy 15 évig

Gorzó és Társa

czég alatt fennálló

ozipészüzletet

amelynek fennállása óta beltárgya
voltam, a mai napon átvettem s azt
ezentúl a saját nevem alatt fogom
tovább vezetni. 2821

Kiváló tisztelettel

Bolezni Antal,

czipész. Salacz utca 2. sz.

Van szerencsém szives tudomására
hozni, hogy

állatkitömő

praeparatoriumomat

Szabadság-tér 1. sz. (Herzel-ház)

alá helyeztem.

Ajánlkozom madarak és emlősök ter-
mészetű és tartós praeparálására, vad-
fejek, szobadiszek, függővadak, szőnyegek,
agancsok felszerelését, koponya utánzatok,
továbbá iskolák részére a legkülönfélébb
természettani tanszerek készítését, csont-
vázak és formol praeparátumok.

A nagyérdemű közönség szives párt-
fogását és becses megbízását kérem

kiváló tisztelettel 2423

Posner Bódog.

Kitömésre alkalmas frissben lőtt mada-
rakat veszek. — Legmagasabb elismerések.

Bogdánovits Mihály

épület és műbutor asztalos

Aradon, Demeter-utca 37. sz., saját ház.

Elvállal épület és műbutor, kirakato-
kat, iroda és bolti berendezések teljes el-
készítését.

Kiválóan ajánlom az építő nagykö-
zönség szives figyelmébe műhelyemben
készítendő s házipítéshez szükséges asz-
talos munkáimat. — Ugyszintén butorokban
nagyban megrendeléseket is elfogadok.
Vidéki megrendeléseket is elfogadok és
azok gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

Elvállal mindenféle javításokat.

Szolid áraink mellett a nagyközönség
szives bizalmáért esedezem

Kitűnő tisztelettel

Bogdánovits Mihály,

2444

Demeter-utca 37.

DICK R.

órák és látszerész

Arad, Boros Béni-tér 1. szám.

Elad és javít mindennemű órá-
kat két évi jótállás mellett, a leg-
olcsóbb áron.

Raktáron tart mindennemű szín-
házi látszerőket a legkülönbözőbb
kiállításban, legfinomabb orrcsipe-
tők és szemüvegek legjobb üve-
gekkel. Nagy raktár sűrűségű fok-
mérőkben, bor, must, és szesz ré-
szére, továbbá mindennemű hő-
mérőkben. 1902

Szemüvegek és orrcsipe-
tetők
orvosi rendellet szerint készít-
tetnek.

Elsőrendű kőbányai sör poharankinti kimérése. 1 korsó 12 kr., 1 pohár 8 kr.

LUKÁCS SÁNDOR

Polgári étterme és sörcsarnoka

Aradon, Szabadság-tér II. szám.

Bátorkodom a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy számos
évi tapasztalatom után, a volt Hartman-féle helyiségben a fent jelzett
címen egész ujonnan berendezve egy a mai kor igényeinek megfelelő

polgári sörcsarnokot és éttermet

melyő hé 21-én megnyitottam. 3042

Zóna reggeli egy pohár sörrel 18 kr.

Zóna esteli egy pohár sörrel 20 kr.

Naponta friss csapolás, állandó cigányzene. Mindenkor a legfigyel-
mesebb kiszolgálás.

Uj vállalatomhoz szives támogatását kérve vagyok kitűnő tisztelettel:

Lukács Sándor, vendégfő.

Az ételek árai 20%-al olcsóbbak, mint bárhol.

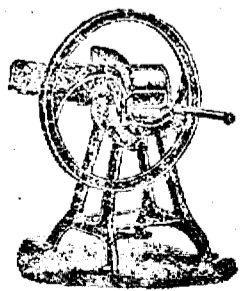
Minden pénteken halostély.

Egy adag halpaprikás és egy fél liter kitűnő hegyaljai bor 1 kor. 20 f

Havi étkezések elfogadtatnak.

Kitűnő magyar konyha. Jó hegyaljai borok.

...ARADI VASIPARI SZÖVETKEZET...

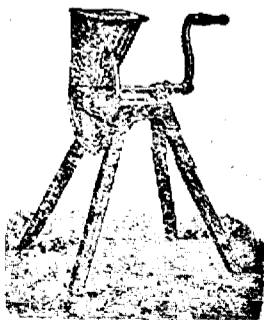

réz- és vasöntőde, gép-
és lakatosáru-gyár.

Gépjavitó-műhely.

Arad, Ujterem-utca 11.

Telefon 388. szám.

Ajánlja

szecska- és répvágóit

és mindennemű

öntvények elkészítését.

50 százalék megtakarítás a fűtésnél!

A legjobb találmánya

„Ilona“-brikett

mely kötőanyag nélkül készül, az összes fűtőanyagok közül a legtöké-
letesebb, szagtalan, tartós parázsszal ég, nincs salakja, nem kormol, nem
füstöl és nem piszkít, és a legolcsóbb fűtőanyag. A kőszénél nem drá-
gább és kétszeres fűtőképességgel bír. — Egyetlen kísérlet meg fog
mindenkit győzni a fűtőanyag páratlan előnyeiről. — Megrendelhető:

Altman Ede

főelárusítónál

3057

Wesselényi és Kis Ernő-utczák sarkán,

Telefon szám 46.

Sok millió előkelő
urhölgy használja a
világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely szírtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT CREME gyorsan és biztosan ható
ártalmatlan szírt szepítők, májfoltok, bőrtakák, pattan-
ások, kiütések s mindennemű bőrbaaj ellen. A világ
legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek an-
nak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után
erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 232

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Ideális szépség

elérhető az egész világon elterjedt
hírneves

H AJ Ó S - f é l e

ARADI IBOLYA-CRÉME

használatával.

Csudálatos használatánál fogva az elegáns hölgyközönségnek kedvenc szé-
pítő szerevé vált.

Szeplő, májfolt és mindennemű arctisztatlanságot va-
razsszerűen eltüntet.

Nappal is használható!

Hegy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill. Ibolya-hölgypor fe-
hér, rózsá vagy krém színben doboza 1 K. 20 f.
Ibolya-tej (Kau de Violette de Hajós) 1 korona.

Kapható a készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

107

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

továbbá Földes Kelemen, Nauer Lajos (64), Keszthely Pál, Ring Lajos, Vol-
tek Kálmán gyógyszerészek üzleténél

Piski telepen

egy jóforgalmu

temetkezési intézet

és saját ház

szabad kézből azonnal eladó.

Bardóczy Ödön, vendéglős

Halász utca 41. sz. 8054

Schönbrun Samu

polgári és egyenruha szabó

Aradon, Miksa-utca 1. szám.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Miksa-utca 1. sz. alatt a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

szabó-üzletet

nyitottam, ahol mindennemű polgári és egyenruha rendelések a legújabb divat szerint elkészíttetnek.

Kiváló tisztelettel 2650

Schönbrun Samu

polgári és egyenruha szabó

Arad, Miksa-utca 1. sz.**Kereskedelmi tanfolyamot**

vagy 4 polgári osztályt

végzett

Leány,

jó családból,

azonnali belépésre

kerestetik

20 korona havi fizetéssel és teljes ellátással, vidéki borsnagykereskedő irodába Arad közelében, izraelita családhoz.

Ajánlatok beküldendők a lap kiadóhivatalához „Gyakornok” jelige alatt. 76

Eladó szőlőoltványok!

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak figyelmét felhívni, hogy a míg a készlet tart szőlőoltvány termésemből **tavaszi szállításra** kiváló szép

1 és 2 éves ősz gyökérzetű

bor és csemege-faju szőlőoltványok

kerülnek mérsékelt áron eladásra.

A nagy szárazság következtében kimaradt tőkék pótlására különösen ajánlhatom 2 éves igen erős fejlődésű oltványaimat, a melyek kívánatra már kora tavasszal szállíthatók.

Oltványaim aradi lakásomnál megtekinthetők, a hol a fajokra és árakra nézve bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

WINKLER JÓZSEF

szőlőoltványtermelő

2515 **Telefon 410.** Arad, Batthyány-utca 13. **Telefon 410.****Zamatos finom chinai tea,**

Valódi Imperial-keverék.

Legfinomabb Jamaica-rum

kis üveg 60 fillér, közép üveg 1 korona, nagy üveg 2 korona

Gyermekek hidegtelese és váltóláz ellenlegjobb hatásu a valódi **Rozsnyay-féle****chinin-czukorka és chinin-csokoládé.**

Egy doboz ára 1 korona

Rozsnyay-féle Pepsin-bor,gyomorgyengeség, étvágytalanság, gyomorhurut ellen kiváló készítmény. — **Egy nagy üveg ára 3 kor. 20 fillér.**

Kapható valódi minőségben:

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertárban

170

Arad, Szabadság-tér.**NÁGELE ANTAL**

Gyógyszertára a Szt.-Háromságos

Temesvár, Gyárvaros fő-u. 44.

„HELEN”

arc- és kézcreme szepők, máj-foltok és mindennemű bőrtisztítatlanságok ellen. Este lefekvés előtt használandó.

Tégelye 1 kor. Próbátégely 60 f.

„HELEN”

mosdó víz üvege 1 korona.

2787 „HELEN”

pouder dobozza 1 korona.

Hozzávaló szappan drb. 80 fill.

Fischer Károly

sodronyszövet, fonat, szitaárak és aczélsodrony ágybetétkészítő

Arad, József főherceg-ut 8. sz.

Ajánlja különféle sodronyszövet készítményeit, egymint: réz, vas és ozinézott sodronyszövetek melyeket raktáron tartok, főképp malmok, gyárak és gazdasági célokra, ugyszintén **Bachler-féle szelelő rostához való sziták.** — Készítek alkalmas kézi- és gépsodronyfonatot vertek, ligetek, tyukudvarok és vadászerdők bekerítéséhez. Föld, kavics, homok- és kőszént-hányó rosták vaskerettel építészeti, bányai és kertészeti célokra. — Pincze és magtáblakokhoz rostályok. Szikrafogók mozdonyok és gyári kőmennyekre. Rugganyos aczélsodrony-ágybetéteket vas- és fa-állványokra, melyek könnyű tisztántartása által igen ajánlhatók. Különféle szőrvás-, réz- és selyem-sziták, dohány dobok és dob-sziták, valamint minden e szakmába vágó itt fel nem sorolt tárgyak a legjobb minőségben, mérsékelt árak mellett elkészítemek. 834

Jegygyűrűk!

és mindennemű ékszerek 14 karatos anyagból és finom ezüstartól, ugyszintén arany, ezüst, orosz tuloezüst és mindennemű fém és inga, fali, ébresztő órák rendkívül nagy választékban, o'csó árak mellett kaphatók

IGAZ SÁNDOR

mű-órás és ékszerész

Arad, Szabadság-tér.

Simonyi-utca sarkán, régi színház épület. 934

PÉNZI BAUER ANTAL PÉNZI

hatóságilag engedélyezett közvetítő intézete

Aradon, Boros Béni-tér 17. szám.

Elismert legolcsóbb pénzkölcsön

földbirtokokra, városi bérházakra és bért nem jövedelmező házakra, már 300 koronától a legmagasabb összegig.

Tőkekamat törlesztéses kölcsön

10, 15, 20, 30, 65 évig 4%, 4½% földekre, 6%, 6½% házakra, p. o. 50 évi tőkekamat törlesztésre fizet évente 100 korona után **5 korona 46 fillért és 50 év mulván kifizette a tőkét és kamatot és mivel sem tartozik.** Az adós bármikor felmondhat, csak egy ½ évi felmondással, az intézet ellenben nem. Előleges költség nincsen, a bekebelezési költséget kívánatra előlegezem. **A drágább kamatu tartozásokat konvertálom.** Gyors elintézés, jutányos kiszolgálás. — Továbbá állami, megyei tisztviselők, vasutasok, katonatisztek 1800 korona törzsfizetés után kapnak már kölcsönt 1300 koronát fizetéselőjegyzésre, nyugdíjasok is kapnak 1100 koronától kezdődik a kölcsön. Válaszbélyeg csatolásával felvilágosítás ingyen. Földhitelre csak telekkönyv és kataszteri birtokiv szükséges, házakra telekkönyv, házbérvallomás. — **Üzletszerzők kerestetnek.** 2774

Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Vagyon. Mérleg-számla 1905. december hó 31-én. Teher.

	Korona	fil.	Korona	fil.		Korona	fil.	Korona	fil.
Pénztár			152166	67	Részvénytőke			1800000	
Váltók			8255987	37	Általános tartalékalap*	460639	11		
Kölcsönök:					Leirási tartalékalap	62109	23		
Záloglevél biztosítéki kölcsönök ...	4479268	78			Dijas záloglevél tartalékalap	49955	50		
Jelzálog kölcsönök	191376	45			Árfolyam különbözeti tartalékalap	19731	02		
Kötvény kölcsönök	52859				Ingatlan törlesztési tartalékalap	42814			
Községi kölcsönök	59812	80	4783317	03	Értécsökkenési tartalékalap... ..	10372	43		
Folyó számlai kölcsönök			387827	30	Nyugdíjalap	33839	58		
Előlegek értékpapírokra			29770		Adó tartalék	12000		691460	
Más pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék			283826	80	Engedményezett községi kölcsön			59812	87
Záloglevél biztosítéki alap:					Záloglevelek a forgalomban:				80
288600 K. 5% d. n. saját in-					5% -os d. n.	3085600			
tézeti záloglevél á 98.—K. 282828.—					5% -os dijas	1198800		4284400	
100000 K. Pesti hazai első					Kisorsolt záloglevelek			78600	
takarékp. 4% -os köt-					Takarékpénztári betétek:				
vény á 98.— ... K. 98000.—					könyvecskére	3520732	01		
20000 K. Belvárosi taka-					folyószámlára	348042	12	3868774	
rékpénztári 4 1/2% -os zá-			400228		Hitelezők			390225	13
loglevél á 97.— ... K. 19400.—					Visszleszámított váltók			2910327	30
Záloglevél készlet:					Idegen váltók és küldvények... ..			498481	45
28000.— K. 5% d. n. á 98.—			27440		Ingatlan tartozás az Andrassy-tér 19. sz.			257186	50
Értékpapírok:					házon				
330000 K. 4% -os magy. kor. jár. á 94	310200				Hátralékos záloglevél szelvények	13859	50		
50 db. Arad-csan. vasut részv. á 200	10000				Hátralékos osztalék szelvények	1778	60	15138	
12 db. Weitzer waggongy. részv. á 175	2100				Hátralékos betétkamat adó			13274	10
Különféle sorsjegyek és részvények	5469		327769		Előre felvett kamatok	134031	57		58
Adósok			23112	53	Előre felvett házbérek	9379			
Andrassy-tér 19. sz. ház			500000		Átmeneti záloglevél kamat	18198	91	161749	
Leltár:					Nyereségegyenleg:				48
leírás 10%	9838	20	8854	38	Nyereség áthozat 1904. évről	8166	50		
Hátralékos kamatok... ..	983	82	25265	42	1905. évi tiszta nyereség	171528	45	179694	
Hátralékos értékpapír kamatok			3560	66					95
			15209125	16				15209125	16

* Az 1905. évi 44331 k. 96 f. dotációval 504971 k. 07 fillérre emelkedik.

Aradon, 1905. december hó 31-én.

Nattland Bernát, s. k.
vezérigazgató.

Stein Zsiga, s. k.
titkár, főkönyvvezető.

Dr. Keresztes Gyula, s. k.
igazgatósági elnök.

Domonkos Lajos, s. k.
igazgatósági alelnök.

Glück Károly, s. k.
igazgató.

Dr. Mittler Izidor, s. k.
igazgató.

Réthy Viktor, s. k.
igazgató.

Révész Adolf, s. k.
igazgató.

Singer Israel, s. k.
igazgató.

Szathmáry Mihály, s. k.
igazgató.

Dr. Takácsy, s. k.
igazgató.

Jelen mérleg-számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azt helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtuk.

A felügyelő-bizottság.

Reiniger Samu, s. k.
fel. biz. elnök.

Reinhart Gyula, s. k.
fel. biz. tag.

Hoffmann Antal, s. k.
fel. biz. tag.

Dr. Köpf János, s. k.
fel. biz. tag.

Vojtek Alajos, s. k.
fel. biz. tag.

A felügyelő-bizottság jelentése:

Tisztelt közgyűlés!

Az alapszabályok 58. §-a értelmében alulírott felügyelő-bizottság az intézet ügyvezetésének minden ágát többször vizsgálat tárgyává tette s különösen a pénztár-kezelést, valamint a könyvvezetést a rendszeren tartott üléseken pontosan megvizsgálta. Nemkülönbön alaposan megvizsgálta az igazgatóság által eléje terjesztett évi zárszámadások és mérlegek minden egyes tételét.

Alulírott bizottsági tagok e vizsgálatok alapján jelentjük, hogy a takarékpénztári ügykezelést mindenkor a legnagyobb rendben és az alapszabályokkal egybehangzónak találtuk.

Indítványozzuk tehát az évi mérlegnek a tek. Közgyűlés által leendő elfogadását, hozzájárulunk egyszersmind az igazgatóságnak az évi nyereség felosztására vonatkozó javaslatához, mely szerint

az 1905. évi mérleg jövedelmi egyenlege 171,528 K. 45 f.
ez összegből az újonnan kibocsájtott 5000 darab 160 K. né. részvény után 1905. évi december hó 31-ig járó 5% kamatra fordítandó
28,208 " 80 "

az alapszabályok 137. §-a értelmében levonandó:

a) 10% a tartalékalapnak 14,331 K. 96 f.
b) 2% a nyugdíjalapnak 2,866 " 38 "

c) 10% az igazgatóság jutaléka . . . 14,331 K. 96 f.
d) 2% a vezérigazgató jutaléka . . . 2,866 " 38 "
e) 1% a tisztviselők jutaléka . . . 1,433 " 19 "
a felügyelő-bizottságnak 3,000 " — " 38,829 K. 87 f.
marad 104,489 " 78 "

az 1904. évi nyereség áthozat 8,166 " 50 "

a közgyűlés rendelkezésére álló összeg Indítványozzuk, hogy ebből a 160 K. né. részvények 18 számú 1905. évi szelvényeinek 10 koronával és a 800 K. né. részvények ugyanilyen számú és évi szelvények 50 koronával 1906. évi január hó 22-étől kezdve intézetünk pénztáránál való beváltására fordítottassék 62,500 K. — f.

adassék közszélokra 2,000 " — "
és a tartalékalap rendkívüli dotációjára 30,000 " — " 94,500 K. — f.

a maradványt 18,156 K. 28 f.
pedig kérjük az 1906. évi veszteség- és nyereség számlára elővezettetni.

Végül pedig véleményezzük, hogy az igazgatóságnak a befejezett 1905. évi működésre nézve a felmentvény megadassék és kérjük ezt a magunk részére is kimondani.

Aradon, 1906. évi január hó 10-én.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság felügyelő-bizottsága:

Reiniger Samu, s. k.
fel. biz. elnök.

Reinhart Gyula, s. k.
fel. biz. tag.

Hoffmann Antal, s. k.
fel. biz. tag.

Dr. Köpf János, s. k.
fel. biz. tag.

Vojtek Alajos, s. k.
fel. biz. tag.

APRÓ HIRDETÉSEK.**Nem tévedett!**

midőn soraim olvasta. „Örökké”, most is, arra kérem, amire akkor. 91

Pénztárnoknő

vidéki irodába azonnal felvétetik. Csak jó családból való, jó referenciákkal rendelkező, jó írási kereskedelmi, vagy felsőbb leányiskolát végzettségű vétnék figyelembe. Igényekkel ellátott ajánlatok R. A. jellegével e lap kiadóhivatalába kéretnek. Az illető a házban teljes ellátásban részesül. 93

2 butorozott szoba

(garçon lakás) Szabadság-tér 17. sz. alatt azonnal kiadó. 92

Üzlethelyiség

azonnal kiadó Salacz-utca 1. szám alatt. 94

Nagymennyiségű maculatura

eladó a kiadóhivatalban.

Ügyvédi naplók

és főkönyvek rendkívül finom erős papírból egész vászon kötésben bőr sarokkal 500 oldal tartalommal 24 kor. Kaphatók Ingusz I. és Fia. Könyv és papirkereskedés. 235

Egy házaspár

alkalmazást keres, uraságnál, inas, és jó főzőnő, esetleg inas egyedül is. Cím a kiadóban. 81

Azonnal kiadó!

Forray-utca 7. szám alatt, portáléval ellátott csinos üzlethelyiség azonnal kiadó. Bővebbet I. em. ajtó 5. szám. 70

Hehs Victor

törvényszéki bejegyzett és az egész országban bevezetett **hiteltudósító** irodája Aradon, Tököly-tér 6. sz., Frik-ház. Alapítotott 1898. 2301

Üzleti könyvek

és irodai cikkek elsőrendű minőségben igen olcsó áron kaphatók Kerpel Izó könyv- és papirkereskedésében, Aradon. 2569

Egy 22 év óta fennálló

jóforgalmu vegyeskereskedés más vállalat miatt sürgősen átadó. Cím a kiadóhivatalban. 74

Dr. Hubert gyógyintézete

Sebészi és női betegeknek

Apátfalván.

Kényelmes, 2076

modern berendezés.

Mérsékelt árak.

Csanádmegyei telefon szám 3.

Ősz hajszálak

három nap alatt visszanyerik eredeti ifjúkori színüket a

BAROSAY-féle

HAJREGULATOR

használatát által.

Garancia ártalmatlanságért és hatásért.

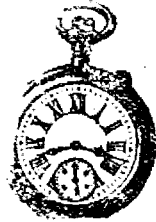
Ára egy üvegnek 1 korona.

Kapható a készítőjénél

BARCSAY KÁROLY

gyógyszertárban 2606

SZEGEDEN. Széchenyi-tér 12. szám

Hány óra van!

csak akkor tudja meg, ha

SZILÁGYI MÁRTON

újonnan megnyitott és gyárilag berendezett óra-javító műhelyében javíttatja meg az óráját, hol mindennemű órajavítás kivétel nélkül, gyorsan és pontosan, egy évi jótállás mellett csak 90 krajczár. — Egy óraüveg 10 kr. Mutató 5 kr. Ugyanott kaphatók a legjobb minőségű zseb- és fall órák bámulatos olcsó áron. 2823

Szilágyi Márton, mű-órás

Vörösmarthy-utca 8. sz., a színházzal szemben.

Pserhofer-pilulák

valódiak csak ezzel a vörös fölírással: „J. Pserhofer“.

József császár ideje óta, tehát több mint 120 év óta mint legregibb, fájdalom nélkül hashajtó háziszert ismerik és sok orvos sürgősen ajánlja a rossz emésztés és dugulás minden következménye ellen, mint az epecirkuláció zavara, májba, székolika, aranyér, a belek petyhüdsége stb., vértisztító tulajdonságai következtében kitűnő vérszegénység, ideges lőljás, sárgaság stb. esetén.

1 skatulyácska 15 pilulával K. —.42

1 tekercs 6 skatulyácskával K. 2.10

A pénz előleges beküldése esetén ára portómentes megküldésével együtt

1 tekercs . K. 2.60 | 3 tekercs . K. 6.80 | 5 tekercs . K. 10.50
2 . . . K. 4.70 | 4 . . . K. 8.90 | 10 . . . K. 18.50

Egyedüli készítőhely: 3877

Pserhofer J. gyógyszertára

Wien, I., Singerstrasse 15.

Raktár Aradon: Földes Kelemen gyógyszerésznél. Deák Ferenc u. II.

Vulcu J. Maxim

műszaki iroda

gépgyár és lakatos műhely

Arad, Fa-utca 1. szám.

Nagy választék saját (francia rendszertű) és elsőrendű magyar gyártmányu

borsajtóban,
szecska- és répavágókban,

valamint az

összes gazdasági gépekben.

Szakosított tervrajzok és költségvetések fürdő- és gőzfűtés berendezésekhez, vas- és csigalépcsők-höz, vashidakhoz, mindennemű épület-vaszerkezetekhez, stb. pontos és jutányos kivitelre feltétlenül megbízhatóságban. 1798

A kibocsátott tervrajzokra az 1884. XII. t. cz. értelmében minden jog fentartatik.

Hölgyek figyelmébe!

Ajánlja magát gyakorlott, **Budapesti**

arcz, kéz, (manikür) hajapoló s hajfestőnő.

Házhoz is megyen. 2741

Szíves pártfogást kér

Varga Jusztine

Árpád-tér 3. szám,

— I. em. (jobbra) ajtó 6. —

Vegyeskereskedés!

Orsovai duna-hal!

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy Aradon, **Salacz-utca 1. sz.** alatt, ifj. ménesi Lócs Rezső ur házában

orsovai duna-hal-, déligyümölcs-

erdélyi alma-kereskedést nyitottam, ahol Breger J. erdélyi tekintélye cég alatt naponta jég között fekvő friss halat, továbbá déli gyümölcsöt és erdélyi almát a lehető legolcsóbb áron mellet bármily kis mennyiségben is, házhoz szállítva, teljesen budapesti mintára, ahol már általában halat élvez a közönség, az elviselhetetlenül drága hus miatt. Gyors és figyelmes, szakosított kiszolgálás! A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri

Luttwak I.

2875 teljhatalmu üzletvezető.

Postal megrendeléseket Luttwak I. Arad, Salacz-utca 1. szám alá kérem intézni, ahol azok a következő órán belül lelkiismeretesen lesznek elintézve.

Ház, birtok vétel és eladás, terményközvetítő

kereskedelmi ügynöki iroda

ZÉINER IGNÁCZ

Simonyi-utca 6. sz.

a leggyorsabban teljesíti az e téren 2023 megbízásokat.

Üzlet áthelyezés!**KÖTELES IMRE**

épület-, butor- és portál-asztalos

Aradon, Halász-utca 9. sz.,

Domány ház.

Elvállal minden az épület-, butor- és portál-asztalos szakmába vágó munkákat, u. m.: épület-munkákat, üzleti berendezéseket, portálok felállítását, konyha, salon- és háló-szoba butor berendezését jutányos árak, pontos és gyors kivitelben,

Tervrajzokat díjmentesen készítek.

A nagyérdemű közönség szíves megrendelését kérve 2459

tisztelettel

Köteles Imre,

épület-, butor- és portál-asztalos.